

Lovforslag nr. L 56. Fremsat den 16. april 1998 af miljø- og energiministeren (Svend Auken)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om vandforsyning m.v., lov om miljøbeskyttelse og lov om planlægning.¹⁾

(Beskyttelse af drikkevandsressourcer og vandforsyning)

§ 1

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 337 af 4. juli 1985, som ændret ved § 2 i lov nr. 355 af 13. maj 1987, § 20 i lov nr. 192 af 29. marts 1989, § 114, stk. 4, i lov nr. 358 af 6. juni 1991, § 2 i lov nr. 388 af 20. maj 1992, § 2 i lov nr. 402 af 14. juni 1995 og lov nr. 430 af 10. juni 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, nr. 1, indsættes efter »udnyttelsen« : »og den dertil knyttede beskyttelse«.

2. I § 10 indsættes efter »forurening« : »samt de forureningstrusler, der kan påvirke vandressourcernes kvalitet.«.

3. I § 10 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Som led i kortlægningen identificerer amtsrådet de vandressourcer, som er særligt følsomme over for forurening, f.eks. fordi den naturlige beskyttelse over for en eller flere typer af forurening er særlig dårlig.«.

4. § 11 affattes således:

»§ 11. På grundlag af kortlægningen og under hensyn til den igangværende og forventede erhvervs- og befolkningsudvikling gennemfører amtsrådet en planlægning af den fremtidige anvendelse og beskyttelse af regionens vandressourcer. Denne vandressourceplanlægning omfatter:

- 1) en udpegning af områder med særlige drikkevandsinteresser,
- 2) en udpegning af områder med drikkevandsinteresser,
- 3) en udpegning af områder med begrænsede drikkevandsinteresser, og
- 4) en afgrænsning af de dele af områder med særlige drikkevandsinteresser og af indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, som er særligt følsomme over for en eller flere typer af forurening (følsomme indvindingsområder) med angivelse af, hvilken eller hvilke typer forurening, de anses for følsomme over for,
- 5) en afgrænsning af områder, hvor amtsrådet finder, at en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne (indsatsområder) og en prioritering af disse indsatsområder, samt
- 6) en tidsplan for udarbejdelse og iværksættelse af de i § 13 nævnte indsatsplaner.

Stk. 2. Vandressourceplanlægningen skal koordineres med amtets indsats på jordforureningsområdet og med andre relevante aktiviteter, som amtet udfører.

Stk. 3. Områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser, områder med begrænsede drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder, indsatsområder samt prioritering af indsatsområderne udpeges i regionplanen.«.

1) Indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv 91/676/EØF om beskyttelse af vand imod forurening forårsaget af nitrater fra landbruget.

F. t. l. vedr. vandforsyning m.v.

5. Efter § 11 indsættes:

»§ 12. Til at bistå sig ved udarbejdelsen og realiseringen af vandressourceplanlægningen efter § 11, stk. 1, opretter amtsrådet et koordinationsforum bestående af repræsentanter for amtskommunen, kommunerne i amtet, vandforsyningerne i amtet, andre berørte myndigheder, jordbruket, industri og eventuelle andre relevante parter i amtet.

§ 13. For hvert af de indsatsområder, der er fastlagt i regionplanen, skal amtsrådet vedtage en indsatsplan. Amtsrådet skal følge den prioritering, som er fastlagt i regionplanen.

Stk. 2. Indsatsplanen skal udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer.

Stk. 3. Indsatsplanen skal indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse samt retningslinier og tidsplan for myndighedernes indsats til opnåelse af denne beskyttelse.

§ 13 a. En kommunalbestyrelse eller ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan vedtage en indsatsplan for et område, hvis kommunalbestyrelsen eller ejeren af vandforsyningsanlægget finder, at retningslinierne eller prioriteringen i vandressourceplanlægningen og regionplanen er utilstrækkelige til at sikre kommunens eller vandforsyningsanlæggets interesser, jf. dog § 13 b, stk. 2. Bestemmelserne i § 13, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. En indsatsplan efter stk. 1 må ikke stride mod regionplanlægningen, vandressourceplanlægningen, vandforsyningsplanen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13.

§ 13 b. Den, der udarbejder en indsatsplan efter § 13 eller § 13 a, skal inddrage alle de berørte parter i forbindelse med udarbejdelsen.

Stk. 2. En indsatsplan efter § 13 a kan ikke vedtages endeligt før 12 uger efter, at amtsrådet har modtaget det færdige udkast til planen. Amtsrådet påser, at bestemmelserne i stk. 1, § 13 a, stk. 2, og yderligere retningslinier udstedt af ministeren efter § 15 eller § 16, stk. 1, er overholdt, samt at hensynet til beskyttelsen af vandressourcerne i øvrigt er tilgodeset. Hvis amtsrådet inden udløbet af den i 1. pkt. nævnte frist gør indsigelse mod udkastet, kan indsatsplanen ikke vedtages endeligt, før der er opnået enighed.

Kan enighed ikke opnås mellem amtsrådet og en kommunalbestyrelse, der har udarbejdet udkast til en indsatsplan, afgøres spørgsmålet af ministeren. Kan enighed ikke opnås mellem et amtsråd og en ejer af et alment vandforsyningsanlæg, bortfalder indsatsplanen.

Stk. 3. Når en indsatsplan efter § 13 eller § 13 a er vedtaget, skal de berørte grundejere og andre berørte parter have skriftlig, individuel underretning herom og om indholdet af planen.

§ 13 c. Amtsrådet gennemfører indsatsplaner vedtaget efter § 13 i det omfang, de relevante beslutninger ligger inden for dets beføjelser. Kommunalbestyrelsen lægger ved afgørelse af sager inden for dens beføjelser de retningslinier til grund, der er givet i en indsatsplan vedtaget efter § 13.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen gennemfører indsatsplaner, som den har vedtaget efter § 13 a.

§ 13 d. Amtsrådet kan for at gennemføre en indsatsplan vedtaget efter § 13 eller § 13 a indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til amtet.

Stk. 2. Efter aftale med kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor et alment vandforsyningsanlægs vand forbruges, kan det i en aftale som nævnt i stk. 1 bestemmes, at kommunen helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen.

Stk. 3. Efter høring af ejeren af et alment vandforsyningsanlæg og efter aftale med kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vandforsyningsanlæggets vand forbruges, kan det i en aftale som nævnt i stk. 1 endvidere bestemmes, at vandforsyningsanlægget helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen under forudsætning af, at anlægget har fordel af aftalen.

Stk. 4. En kommunalbestyrelse eller ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan for at gennemføre en indsatsplan vedtaget efter § 13 eller § 13 a indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen. Kommunalbestyrelsen kan under

samme betingelser indgå aftale om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen. Efter høring af ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan det i en aftale indgået af kommunalbestyrelsen bestemmes, at vandforsyningsanlægget helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen under forudsætning af, at anlægget har fordel af aftalen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen eller ejeren af et alment vandforsyningsanlæg skal, inden der indgås aftale efter stk. 4, meddele indholdet af den påtænkte aftale til amtsrådet. Amtsrådet påser, at aftalen ikke strider mod vandressourceplanlægningen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13 eller vil vanskeliggøre gennemførelsen af disse planer. Fremsætter amtsrådet inden en frist af 2 uger indsigelse mod aftalen, kan denne ikke indgås. Kan der ikke opnås enighed mellem amtsrådet og kommunalbestyrelsen, afgøres spørgsmålet af miljø- og energiministeren. Kan der ikke opnås enighed mellem amtsrådet og ejeren af et alment vandforsyningsanlæg, kan aftalen ikke indgås.

Stk. 6. Aftaler efter stk. 1 og 4 kan tinglyses med prioritet forud for alle rettigheder i ejendommen. § 64 i lov om offentlige veje finder anvendelse med hensyn til udbetalingen af det aftalte beløb.

6. I § 14 a, stk. 1, indsættes efter »§ 16, stk. 2« :
», eller mod en indsatsplan vedtaget efter § 13«.

7. I § 14 a, stk. 2, indsættes efter »§ 11« : »og indsatsplaner vedtaget efter § 13«.

8. I § 15, stk. 1, indsættes efter »vandindvinding« : », beskyttelse af vandressourcerne«.

9. § 16, stk. 1, affattes således:

»Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler om kortlægningen efter § 10 og dennes gennemførelse, om indholdet af planlægningen efter §§ 11 og 14 samt om grundlaget for og indholdet af indsatsplaner efter §§ 13 og 13 a.«.

10. § 16, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Miljø- og energiministeren kan fastsætte regler om tidsfrister og procedure i forbin-

delse med tilvejebringelse af planlægning efter §§ 11, stk. 1, og 14, herunder om inddragelse af det i § 12 nævnte koordinationsforum, samt om revision af planlægningen. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om tidsfrister og procedurer i forbindelse med tilvejebringelse og iværksættelse af indsatsplaner efter §§ 13 og 13 a.«.

11. I § 46, stk. 2, indsættes efter »vandet« : », jf. § 52 a«.

12. I § 48, stk. 1, indsættes efter »anvendelse« : », kortlægning, overvågning og beskyttelse«.

13. I § 48, stk. 1, indsættes efter »kan amtsrådet« : »efter forhandling med de berørte kommuner og vandforsyningsanlæg«.

14. I § 48, stk. 1, ændres », ligesom amtsrådet kan« til: »og«.

15. I § 48, stk. 2, indsættes efter »fastsættes« : »i mangel af enighed mellem parterne«.

16. Efter § 52 indsættes:

»§ 52 a. Ved levering af vand fra et alment vandforsyningsanlæg kan i prisen indregnes nødvendige udgifter til indvinding og distribution af vand, lønninger og andre driftsomkostninger, administration, driftsmæssige afskrivninger, forrentning af fremmedkapital og underskud fra tidligere perioder opstået i forbindelse med etablering og væsentlig udbygning af forsyningsystemerne og henlæggelser til nyinvesteringer. Desuden kan et alment vandforsyningsanlæg afholde udgifter til rådgivning af sine kunder om vandbesparelser, finansiering af vandbesparende foranstaltninger, samt deltagelse i vandværkssamarbejder og lignende. Herudover kan indregnes udgifter til kortlægning, overvågning og beskyttelse af de vandressourcer, som anlægget indvinder fra eller i fremtiden kan forventes at indvinde fra, i det omfang en sådan supplerende overvågning og beskyttelse ud over den offentlige kortlægning, overvågning og beskyttelse er nødvendig eller hensigtsmæssig for vandforsyningsanlægget.

Stk. 2. Stk. 1 omfatter også prisfastsættelse for salg af vand mellem almene vandforsyningsanlæg.

Stk. 3. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler om prisfastsættelsen efter

stk. 1, herunder regler om forrentning af indskudskapital.

§ 52 b. Almene vandforsyningsanlæg kan etablere et samarbejde med henblik på samlet varetagelse af og fordeling af udgifterne til kortlægning, overvågning og beskyttelse af vandressourcerne som nævnt i § 52 a og andre aktiviteter, der har til formål at forebygge eller afhjælpe forsyningsproblemer forårsaget af kvaliteten af disse vandressourcer.

Stk. 2. Vilkårene for et samarbejde efter stk. 1 aftales af de deltagende parter, jf. dog stk. 3, § 48, stk. 2, og § 53. Det kan herunder aftales, at samarbejdet skal overtage alle eller visse af de beføjelser, som ejeren af hvert enkelt vandforsyningsanlæg har efter denne lov med undtagelse af opkrævning af bidrag som nævnt i § 53.

Stk. 3. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler for samarbejder efter stk. 1, herunder om samarbejdernes form og vilkår.«

17. I § 53 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»Stk. 2. Såfremt et samarbejde etableret efter § 48 eller § 52 b omfatter almene vandforsyningsanlæg i flere kommuner, fastsættes eller godkendes anlægs- og driftsbidrag af kommunalbestyrelserne i forening. Opnås der ikke enighed mellem kommunalbestyrelserne, afgøres sagen af miljø- og energiministeren.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

18. Efter § 59 indsættes:

»§ 59 a. Ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan for at overvåge kvaliteten af de vandressourcer, der indvindes fra, etablere overvågningsboringer i indvindingsoplandet. Den myndighed, som kan meddele tilladelse til vandindvindingen, kan som et vilkår i indvindingstilladelsen fastlægge antallet og placeringen af overvågningsboringerne. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om etablering af overvågningsboringer for almene vandforsyningsanlæg med eksisterende indvindingstilladelser.«

19. I § 60, *stk. 1*, indsættes efter »vandforsyningsssystemer«: », herunder de i § 59 a nævnte overvågningsboringer«.

20. Efter § 69 indsættes:

»§ 69 a. Miljø- og energiministeren kan fastsætte regler om, at ejeren af et vandforsyningsanlæg skal give meddelelse, hvis en indvindingsboring tages ud af drift, herunder hvis boringen lukkes, samt om årsagen hertil.«

21. I § 76 indsættes som *nr. 1*:

»1) Kommunalbestyrelsernes og amtsrådenes afgørelser efter kapitel 3.«.

Nr. 1-3 bliver herefter nr. 2-4.

22. Efter § 89 indsættes:

»§ 89 a. Miljø- og energiministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet styrelse eller tilsvarende institution til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne indbringes for ministeren.«

§ 2

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 625 af 15. juli 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 19 indsættes som *stk. 6 og 7*:

»Stk. 6. Ministeren kan for områder, der i regionplanen er udpeget som indsatsområder med hensyn til nitrat, fastsætte regler om godkendelsesordninger for etablering eller udvidelser af husdyrhold, som kan medføre en forøgelse af risikoen for forurening af grundvand eller overfladevand.

Stk. 7. Ministeren kan fastsætte regler til begrænsning af eller forbud mod tilførsel af husdyrgødning og affaldsprodukter til jordbrugsformål til områder, der i regionplanen er udpeget som indsatsområder med hensyn til nitrat.«

2. Efter § 26 indsættes i *kapitel 3*:

»§ 26 a. Når der er vedtaget en indsatsplan for et område efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13a, kan amtsrådet, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår, endeligt eller midlertidigt mod fuldstændig erstatning pålægge ejeren af en ejendom i området de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger,

som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider. Pålæg efter 1. pkt. kan tillige meddeles af kommunalbestyrelsen, hvis der er vedtaget en indsatsplan for området efter vandforsyningslovens § 13 a.

Stk. 2. Miljø- og energiministeren fastsætter nærmere regler for, i hvilke tilfælde og på hvilket dokumentationsgrundlag der kan meddeles pålæg efter stk. 1.

Stk. 3. Reglerne i § 45 og §§ 47-49 i lov om offentlige veje finder tilsvarende anvendelse i forbindelse med gennemførelse af pålæg efter stk. 1, idet det dog er amtsrådet eller kommunalbestyrelsen, der udfører de opgaver, som er tillagt vejbestyrelsen i henhold til lov om offentlige veje.

Stk. 4. Ved amtsrådets eller kommunalbestyrelsens pålæg af rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger efter stk. 1 skal de meddelte pålæg respekteres af indehaveren af enhver rettighed over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 5. Amtsrådet eller kommunalbestyrelsen kan for ejerens regning lade et pålæg tinglyse på ejendommen. Hvis pålægget bortfalder skal amtsrådet eller kommunalbestyrelsen lade pålægget aflyse fra tingbogen.«.

3. Efter § 64 indsættes i *kapitel 8*:

»§ 64 a. Erstatning efter § 26 a betales af den myndighed, der har truffet beslutningen eller, hvis kommunalbestyrelsen har givet samtykke hertil, helt eller delvist af det eller de vandforsyningsanlæg, der har fordel af beslutningen. Såfremt der opstår tvist om fordelingen af erstat-

ningsbetalingen, afgøres spørgsmålet af taksationsmyndighederne ligesom spørgsmålet om erstatningens størrelse, jf. § 61.«.

4. I § 110, *stk. 1, nr. 2*, indsættes efter »ulovligt forhold« : »eller pålæg efter § 26 a«.

5. I § 110, *stk. 3, 1. pkt.*, indsættes efter »§ 19, stk. 5« : »-7«.

§ 3

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 563 af 30. juni 1997, foretages følgende ændring:

1. I § 6, *stk. 3, nr. 11*, indsættes efter »vandsourcerne« : », herunder udpegning af områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser og områder med begrænsede drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder, indsatsområder, samt en prioritering af indsatsområderne«.

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 1998.

Stk. 2. Regler i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 19, *stk. 7*, som affattet ved denne lovs § 2, *nr. 1*, fastsættes således, at de respekterer kontraktmæssige forpligtelser vedrørende aftaler om aftagelse af husdyrgødning og affaldsprodukter til jordbrugsformål indgået inden reglerne ikrafttræden. Der kan dog ikke over for offentlige myndigheder støttes ret på sådanne aftaler længere end 5 ½ år fra disse reglers ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund

I forbindelse med den samlede handlingsplan for forbedring af det danske vandmiljø, som blev indgået mellem et flertal af Folketingets partier den 17. februar 1998 (Vandmiljøplan II), var der enighed om, at der ud over den generelle beskyttelse af vandressourcerne er behov for en yderligere beskyttelse i de områder, der er følsomme overfor nitratforurening. Dette lovforslag fremsættes samtidig med L 55 til en samlet gennemførelse af foranstaltninger i henhold til Vandmiljøplan II.

Ønsket om en forstærket regional indsats bygger dels på en tilkendegivelse fra Drikkevandsudvalget og dels på en styrkelse af indsatsen i henhold til gennemførelsen af Rådets direktiv 91/676/EØF om beskyttelse af vand imod forurening forårsaget af nitrater fra landbruget.

I sin helhed bygger lovforslaget på Drikkevandsudvalgets betænkning, som blev afgivet den 17. december 1997. Udvalget blev nedsat i foråret 1996 som opfølgning på regeringens 10-punktsprogram fra december 1994 og fik til opgave at gennemføre en analyse af den nuværende vandforsyningsstruktur og det gældende retsgrundlag for beskyttelse af vandindvindingsområderne, herunder områder med særlige drikkevandsinteresser. På baggrund heraf skulle udvalget fremkomme med anbefalinger vedrørende vandforsyningsstruktur og beskyttelse. Udvalgets kommissorium blev senere udvidet til at komme med forslag vedrørende etablering af en vandfond til støtte for mindre, forureningsramte vandforsyninger.

Udvalgets analyser og anbefalinger er indeholdt i betænkningen af 17. december 1997 samt i en delbetænkning om vandfonden afgivet i december 1996. Forslagene vedrørende Vandfonden er gennemført ved lov nr. 326 af 14. maj 1997.

Der er ikke i lovforslaget fastsat bestemte tidsfrister inden for hvilke den offentlige indsats med hensyn til planlægning og gennemførelse af grundvandsbeskyttelsen skal være tilvejebragt. Der er derimod lagt op

til, at dette skal afklares i forbindelse med forhandlingerne om de årlige finanslove.

2. Lovforslagets indhold

Drikkevandsudvalgets anbefalinger kan deles op i 3 emneområder:

- 1) Anbefalinger vedrørende planlægning af beskyttelsesindsatsen.
- 2) Anbefalinger vedrørende reguleringen af forurenende aktiviteter af hensyn til beskyttelsen af drikkevandsressourcerne.
- 3) Anbefalinger vedrørende vandforsyningsstrukturen.

2.1. Planlægning

Drikkevandsudvalget har anbefalet, at der indføres nye planlægningsmæssige værktøjer for at sikre en koordineret og helhedsorienteret beskyttelsesstrategi, så der alt efter behovet i hvert enkelt område gøres op med alle kilder til forurening.

Udgangspunktet for dansk grundvandspolitik er, at der arbejdes for et generelt højt beskyttelsesniveau for alt grundvand. Imidlertid er det på nogle områder nødvendigt at prioritere indsatsen på grund af, at der kun er begrænsede økonomiske midler til rådighed for opgaven, eller fordi der er tale om at vælge placering for en nødvendig aktivitet eller lignende (f.eks. deponeringsanlæg), som ikke kan undgå at udgøre en vis risiko for grundvandet. Hvis en given ressource skal beskyttes, er det nødvendigt, at der gøres en indsats mod samtlige forureningskilder. Ellers risikerer man, at den indsats, der gøres over for visse kilder, er spildt, fordi ressourcen forurenes af en anden kilde. For at sikre en koordinering er det nødvendigt generelt at fastlægge, efter hvilke kriterier man skal vælge de arealer, der skal prioriteres højest.

Drikkevandsudvalget anbefaler, at det sikres, at der er de nødvendige virkemidler til rådighed til den påkrævede ekstra beskyttelse (ud over den generelle beskyttelse) af områder med særlige drikkevandsinteresser samt af indvindingsområder uden for disse, som det efter en konkret vurdering findes hensigtsmæssigt

at give en særlig prioritet. Udvalget anbefaler, at både amter, kommuner og vandforsyninger tager aktiv del i tilrettelæggelsen og udførelsen af denne ekstra beskyttelse.

For at sikre en helhedsorienteret indsats anbefaler udvalget, at amterne som led i regionplanlægningen får pligt til at udarbejde en samlet plan for tilrettelæggelse og prioritering af den indsats mod grundvandsforurening, der er nødvendig for at sikre den fremtidige drikkevandsforsyning. Derfor foreslås det i nærværende lovforslag at udbygge den eksisterende vandressourceplanlægning, der kun omfatter planlægning af den fremtidige anvendelse af regionenes vandressourcer, med en plan for beskyttelsesindsatsen samt at gøre de dele af denne udbyggede vandressourceplanlægning, der har relation til arealanvendelsen, til en del af regionplanlægningen.

Amternes prioritering må normalt forventes at tage udgangspunkt i de områder med særlige drikkevandsinteresser, som de har udpeget, idet man netop ved denne udpegnings har foretaget en samlet vurdering af vandressourcernes kvalitet og beskyttelse og sammenholdt dette med den eksisterende indvinding og vandforsyningernes behov, således at de ressourcer, der på amtsplan må anses for vigtigst for den fremtidige drikkevandsforsyning, er blevet identificeret. I særlige tilfælde vil amterne dog kunne foretage en prioritering af områder uden for områderne med særlige drikkevandsinteresser, ligesom der naturligvis er mulighed for at ændre udpegnings af områder med særlige drikkevandsinteresser.

Kommuner eller vandforsyninger, hvis konkrete interesser ikke tilgodeses tilstrækkeligt gennem den amtslige planlægning og prioritering, kan selv planlægge og gennemføre den nødvendige supplerende indsats, og er ikke bundet af den prioritering, som amterne har fastlagt.

Vandressourceplanlægningen vil kun indeholde de overordnede retningslinier for indsatsen, og Drikkevandsudvalget har derfor foreslået, at der skal udarbejdes mere detaljerede indsatsplaner for hvert af de områder, hvor der er identificeret behov for en særlig indsats ud over den generelle beskyttelse. For disse indsatsområder foreslås derfor en pligt for amterne til at udarbejde sådanne indsatsplaner og følge op på dem. Der foreslås også regler for kommuners og vandforsyningers udarbejdelse og opfølgning af indsatsplaner for de områder, hvor de finder den amtslige prioritering utilstrækkelig.

Drikkevandsudvalget har understreget vigtigheden af, at beskyttelsesindsatsen tilrettelægges i samarbej-

de mellem de involverede myndigheder, vandforsyninger og lodsejere / virksomheder. Udvalget har derfor anbefalet, at hvert amt som supplement til den generelle offentlighedsproces, der følger af planloven, får pligt til at etablere et forum for løbende koordinering og samarbejde mellem de interesserede parter i amtet. Desuden har udvalget anbefalet, at det, når der udarbejdes en indsatsplan for et område, sikres, at alle de konkret berørte parter inddrages på et tidligt tidspunkt i processen. Disse anbefalinger er medtaget i nærværende lovforslag.

I øvrigt henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 2-10, og § 3.

2.2. Regulering af forurenende aktiviteter

De fleste af udvalgets anbefalinger vedrørende regulering af forurenende aktiviteter m.v. kan gennemføres uden ny lovgivning, enten ved udstedelse af bekendtgørelser eller vejledninger, eventuelt på baggrund af et yderligere faktisk grundlag, som udvalget anbefaler tilvejebringes. Dette gælder f.eks. regulering af igangværende virksomheder og reglerne vedrørende anvendelse af forskellige restprodukter, spildevandsnedslivning m.v.

De områder, hvor udvalget peger på, at ny lovgivning vil være nødvendig, er dels jordforureningsområdet, dels fladeforurening med pesticider og gødningsstoffer.

Specielt for pesticider vedtog Folketinget den 15. maj 1997 (D 105) en motiveret dagsorden, som opfordrer regeringen til at nedsætte et udvalg med uafhængig sagkundskab, som blandt andet skal foretage en vurdering af de samlede konsekvenser af en afvikling af pesticidforbruget inden for jordbrugserhvervene, herunder skal alternative muligheder for bekæmpelse af plantesygdomme, skadedyr og ukrudt belyses. Ved vurderingen skal produktionsmæssige, økonomiske, juridiske, sundhedsmæssige, beskæftigelsesmæssige og miljømæssige konsekvenser belyses. En af udvalgets opgaver bliver at vurdere de økonomiske konsekvenser af rensning af drikkevand. Resultatet af udvalgsarbejdet skal foreligge ved årsskiftet 1998/99 og skal indgå i det kommende arbejde med en ny pesticidhandlingsplan.

Tilbage er, at Drikkevandsudvalget har anbefalet, at det bliver muligt ud over den generelle regulering af pesticider og gødningsanvendelse, at sikre at der ikke sker en uacceptabel anvendelse på særligt sårbare arealer, der er væsentlige for drikkevandsproduktionen. Nærværende forslag indeholder derfor forslag til ændring af miljøbeskyttelsesloven, således at der mod

fuld erstatning kan pålægges dyrkningsrestriktioner på disse arealer.

I visse dele af landet lukkes mange drikkevandsboringer på grund af for højt nitratindhold. Sammen med nærværende forslag fremsættes forslag til gennemførelse af foranstaltninger i medfør af VMP II samt gennemførelse af Rådets direktiv 91/676/EØF om beskyttelse af vand imod forurening forårsaget af nitrater fra landbruget.

Imidlertid vil en opfyldelse af det generelle (samlede) reduktionsmål ikke sikre, at der ikke i bestemte områder på grund af de lokale geologiske forhold forekommer for stor udvaskning til, at drikkevandskvalitetskravene kan opfyldes. Visse områder er så følsomme, at der her ikke kan drives intensivt landbrug, uden at det medfører for høj udvaskning af nitrat til grundvandet, mens den geologiske beskyttelse andre steder er så god, at de eksisterende regler er tilstrækkelige til i mange år frem at forhindre, at nitratindholdet i grundvandet stiger til et kritisk niveau.

Drikkevandsudvalget har derfor vurderet, at det - i forhold til beskyttelsen af grundvandet med henblik på drikkevandsforsyning - er nødvendigt at differentiere reguleringen på nitratområdet efter behovet. Udvalget anbefaler således, at man - ud over den generelle beskyttelse - på baggrund af indsatsplaner i nitratfølsomme indvindingsområder, begrænser den gennemsnitlige udvaskning af nitrat fra det pågældende område, i det omfang det er nødvendigt for at nå kvalitetsmålsætningerne.

Der er i de senere år blevet konstateret indhold af pesticider i mange drikkevandsboringer over hele landet, og et stort antal boringer er blevet lukket af denne grund. Godkendelsesordningen for pesticider har til formål at sikre, at hvert enkelt middel ikke ved regelret brug giver anledning til forurening over de højest tilladelige grænseværdier for drikkevand. Et internationalt ekspertpanel konkluderede i sommeren 1997, at det vurderingsgrundlag, som ligger til grund for den danske godkendelsesordning, som er gældende i dag, er et af de strengeste sammenlignet med lande i det øvrige Nordeuropa, samt at EU-reguleringen på området er gennemført i dansk ret på en restriktiv vis.

Imidlertid kan godkendelsesordningen ikke give nogen absolut garanti for, at de højst tilladelige grænseværdier for drikkevand fremtidigt kan overholdes overalt.

Drikkevandsudvalget anbefaler derfor, at der gennemføres en følsomhedskortlægning, for at vurdere, hvor der er behov for at indføre en ekstra sikkerhed mod forurening med pesticider. Hvor en sådan kort-

lægning dokumenterer, at der for at opretholde en høj grundvandskvalitet, egnet til produktion af drikkevand uden videregående rensning, er behov for at forbyde eller begrænse anvendelsen af pesticider i et område, skal dette indarbejdes i indsatsplanen for området.

For både nitrat og pesticider anbefaler Drikkevandsudvalget, at de nødvendige restriktioner søges gennemført ad frivillighedens vej. Der kan anvendes en lang række eksisterende virkemidler hertil, f.eks. tilskud til skovrejsning eller miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger og - særligt for pesticider - økologisk jordbrug, eller statslig overtagelse af arealerne med henblik på skovrejsning. Desuden kan amter, kommuner og vandforsyninger indgå dyrkningsaftaler eller amt eller kommune kan overtage arealet med henblik på en mere grundvandssikker anvendelse eller videre salg med klausul om sådan anvendelse. Det foreslås i vandforsyningsloven at indsætte en udtrykkelig hjemmel til, at der kan indgås sådanne dyrkningsaftaler og købsaftaler for at opfylde en indsatsplan, jf. bemærkningerne til § 1 nr. 5 ad § 13d.

Imidlertid må det forventes, at det ikke altid vil være muligt at opnå en frivillig ordning, og Drikkevandsudvalget anbefaler, at der i sådanne tilfælde indføres en mulighed for mod fuld økonomisk kompensation til de berørte jordbrugere at pålægge tvungne restriktioner. Der foreslås derfor indført en hjemmel i miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 til at pålægge de nødvendige restriktioner mod erstatning, hvis der er udarbejdet en indsatsplan for området, og hvis en frivillig aftale ikke kan opnås.

På nitratområdet anbefaler Drikkevandsudvalget desuden, at der ikke fremtidigt frit kan etableres husdyrbrug eller »importeres«
husdyrgødning eller anden organisk gødning i nitratfølsomme indvindingsområder, hvor det er erkendt, at dette kan medføre eller bidrage til en uacceptabel forurening. Dette sker med henblik på at forebygge en yderligere forringelse af grundvandets kvalitet med nitrat. Dette initiativ er ikke direkte nævnt i VMP II aftalen, men er en del af det svar, Danmark har fremsendt til Europakommisjonen i forbindelse med gennemførelsen af nitratdirektivet. Anbefalingerne er af Drikkevandsudvalget foreslået gennemført ved i miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 at indsætte en hjemmel for ministeren til for nitratfølsomme indvindingsområder at etablere en godkendelsesordning for etablering eller udvidelse af husdyrhold, som kan medføre en forøgelse af risikoen for forurening samt en hjemmel til at indføre forbud mod indførsel af husdyrgødning og anden organisk

gødning til nitratfølsomme indvindingsområder. Den foreslåede ordning omfatter en godkendelsesordning for indsatsområder og ikke nitratfølsomme indvindingsområder, jf. bemærkningerne til § 2.

2.3 Vandforsyningsstruktur

Iværksættelse og finansiering af grundvandsbeskyttelse, som ikke pålægges forureneren, bør primært være en offentlig opgave. Imidlertid er der en del områder, hvor der ikke eksisterer andre (tilstrækkelige) kilder til finansiering end over vandprisen. Dette gælder i særlig grad en supplerende indsats over for landbrugets forurening i de områder, hvor de generelle tiltag ikke slår til, og en indsats på depotområdet, der ligger ud over den offentligt finansierede oprydning, samt udgifter til overvågning af grundvandet i indvindingsoplande.

Drikkevandsudvalget anbefaler derfor, at vandforsyningerne i højere grad end hidtil skal kunne vælge at finansiere supplerende foranstaltninger til beskyttelse af indvindingsområder, herunder områder med særlige drikkevandsinteresser, hvor der ikke er andre tilstrækkelige finansieringskilder. Dette vil sammen med stigende udgifter til etablering af nye borer og andre foranstaltninger, når skaden er sket, medføre en større økonomisk belastning af vandforsyningerne, ligesom der vil være et øget behov for at kunne trække på faglig ekspertise.

Det vil formentlig ikke være i strid med det »hvile-i-sig-selv-princip«, som antages at gælde på vandforsyningsområdet, at en vandforsyning anvender midler til f.eks. forebyggende foranstaltninger i sit indvindingsopland. Da spørgsmålet i praksis har givet anledning til diskussion, anbefaler Drikkevandsudvalget dog, at usikkerheden omkring dette fjernes ved, at man i vandforsyningslovens betalingsregler lovfæster »hvile-i-sig-selv-princippet« og indsætter en opregning af udgiftsarter, som vandforsyningerne lovligt kan afholde. Denne opregning skal - ud over de traditionelle vandforsyningsudgifter (etablering, vedligeholdelse og drift af selve anlægget og ledningsnettet) - omfatte udgifter til grundvandsbeskyttelse, herunder både forebyggende tiltag og afværgeforanstaltninger, samt udgifter til kortlægning og overvågning af grundvandet i indvindingsoplandet af hensyn til drikkevandsproduktionen. Såfremt vandforsyningen indgår i et forpligtende samarbejde med andre vandforsyninger, jf. nedenfor, skal der af vandforsyningens indtægter kunne afholdes udgifter af samme art i forbindelse med samarbejdet.

Taksterne vil stadig skulle godkendes/fastsættes af kommunen, jf. vandforsyningslovens § 53, og der kan på denne måde gribes ind over for private vandforsyningers urimeligt høje udgifter eller udgifter, der ikke er hjemmel til at afholde, i det omfang de kræver en takstforhøjelse.

Drikkevandsudvalget var enig om, at det skal være et mål så vidt muligt at bevare en decentral vandforsyningsstruktur med et stort antal mindre vandforsyninger. En decentral indvindingsstruktur er miljømæssigt og forsyningsmæssigt at foretrække, og få, centrale vandværker vil medføre en øget transporttid for vandet og dermed en øget risiko for bakteriologisk forurening. Desuden er det vigtigt at bevare det lokale engagement i grundvands- og drikkevandskvaliteten, og dette kan fremmes ved at bevare mange små, brugdrevne vandforsyninger.

Selv om Vandfonden kan støtte mindre vandforsyninger med forureningsproblemer, vil det formentlig ikke kunne undgås, at en del, især små, vandforsyninger vil blive nedlagt i de kommende år, bl.a. på grund af forureningsproblemer. Fonden løser desuden ikke grundlæggende de ulemper i form af manglende økonomisk og faglig kapacitet, som en meget decentral vandforsyning også har. Udvalget anbefaler derfor, at der skabes rammer for, at vandforsyninger i fællesskab kan løfte de opgaver, som overstiger den enkelte vandforsynings økonomiske og faglige formåen. På denne måde kan man sikre en bedre koordinering og udnyttelse af ressourcerne og dermed styrke indsatsen for at forbedre grundvands- og drikkevandskvaliteten. Samtidig forbedres mulighederne for, at flere mindre vandforsyninger kan overleve.

Udvalget anbefaler, at der etableres en hjemmel til, at vandforsyninger kan indgå i samarbejder, som på fælles basis kan afholde udgifter til grundvandsbeskyttelse i de af samarbejdet omfattede vandforsynings samlede nuværende og planlagte indvindingsoplande og eventuelle reserveområder, herunder uudnyttede dele af områder med særlige drikkevandsinteresser. Samarbejderne bør ligeledes kunne danne ramme om en økonomisk udligning i øvrigt mellem de deltagende i forhold til udgifter, som skyldes forurening eller forebyggelse af forureningsproblemer, f.eks. nye borer, omlægning af ledningsnet m.v. Udligningen kan f.eks. ske via et bidrag pr. m³, som er uafhængigt af, hvilke af de deltagende der får nytte af det.

Drikkevandsudvalget har understreget, at samarbejder mellem vandforsyninger normalt bør etableres på disses initiativ. Imidlertid er der en offentlig interesse i, at der etableres velfungerende samarbejder,

som kan varetage vandforsyningernes interesser i et område på en kvalificeret måde, og foretage en rimelig udgiftsfordeling. Et flertal i udvalget anbefaler derfor, at der skal indføres en mulighed for, at amtsrådet kan påbyde en almen vandforsyning at deltage i et samarbejde eller påbyde et eksisterende samarbejde at optage yderligere vandforsyninger, således at der kan skabes rimeligt sammenhængende og levedygtige samarbejder.

Udvalgets anbefalinger vedrørende vandforsyningsstrukturen foreslås gennemført ved ændringer i vandforsyningslovens kapitel 8 om forsyningspligt og kapitel 9 om forholdet mellem et alment vandforsyningsanlæg og forbrugerne.

I øvrigt henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 11-16.

3. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

3.1.1. Dyrkningsaftaler/dyrkningsrestriktioner.

Ifølge lovforslagets § 1, nr. 5, (ny § 13 d i vandforsyningsloven) kan de kommunale myndigheder eller vandforsyningerne for at mindske nitratanvendelsen eller pesticidbelastningen indgå dyrkningsaftaler med landmændene. De kommunale myndigheder kan, såfremt der ikke kan indgås dyrkningsaftale, efter lovforslagets § 2, nr. 2, (ny § 26 a i miljøbeskyttelsesloven) mod erstatning pålægge rådighedsindskrænkninger.

I det omfang, der indgås aftaler om eller påbydes rådighedsindskrænkninger, vil det medføre et udbyttetab for jordbruget, som imidlertid bliver kompenseret. Den grundvandsbeskyttelse, som restriktionerne sikrer, må på den anden side forventes at medføre, at det bliver muligt at opretholde vandforsyninger eller boringer, som ellers måtte afskrives, eller hvor der måtte iværksættes videregående rensning. Sådanne tiltag ville også medføre betydelige udgifter for vandforsyningerne.

Kompensationen til grundejeren for rådighedsindskrænkningerne eller lignende fastlægges enten i form af engangsbeløb eller i form af en årlig ydelse. I nogle tilfælde vil hele arealet blive erhvervet og eventuelt videresolgt med tinglyste klausuler angående arealets videre anvendelse. I det følgende er kompensationen for overskuelighedens skyld kun angivet som årlige beløb.

De områder, der kan komme på tale med hensyn til nitrat, er ifølge betænkningen fra Drikkevandsudvalget identificeret som knapt 4 % af Danmarks areal eller ca. 1.669 km² (166.900 ha). Den aktuelle kompen-

sation vil naturligvis variere noget, men det er dog sandsynligt, at der vil blive fastsat en række standardbeløb. Med nogen tilnærmelse kan den årlige kompensation sættes til 1.000 kr. pr. ha. Hvis der indgås dyrkningsaftaler for hele det identificerede område, bliver den årlige udgift ca. 167 mill. kr.

For pesticider er det langt mere usikkert hvor store arealer, der kan blive berørt. Miljøstyrelsen har i samarbejde med GEUS anslået, at arealet kan være større, muligvis 15-20 % af Danmarks areal. Det bør dog bemærkes, at det samlede areal ikke udelukkende anvendes til landbrugsdrift, og det vil ej heller være sandsynligt, at der vil blive indgået aftaler for hele det areal, hvor der er landbrugsproduktion. Det område, hvor der skal indgås aftaler om pesticider kan forsigtigt sættes til 10% af Danmarks areal eller ca. 4.300 km² (430.000 ha). Ved samme kompensation som for nitrat nemlig 1.000 kr./ha bliver den årlige udgift således 430 mill. kr. En afklaring af størrelsen af det areal, som kan blive berørt, vil ske i forbindelse med den kortlægning, som skal finde sted.

Den samlede udgift til dækning af udbyttetabet bliver i tilfælde af, at alle identificerede områder inddrages i beskyttelsen ca. 600 mill. kr. om året, som imidlertid antages at blive modsvaret af besparelser som følge af, at vandforsyninger, der ellers måtte afskrives, opretholdes, og at der spares udgifter til rensning af drikkevand.

Det forventes, at en mindre del af finansieringen af disse udgifter kan ske via reglerne om statslig skovrejsning eller om tilskud til privat skovrejsning, miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger eller økologisk jordbrug, idet anvendelsen af midlerne under disse ordninger kan rettes mod de ovenfor identificerede områder.

Den øvrige finansiering må ske gennem brugerbetaling, det vil sige, i de områder, hvor det besluttes at indgå dyrkningsaftaler, må betaling ske via en forhøjelse af vandprisen. Der er i forslaget til ny § 52 a i vandforsyningsloven indført hjemmel, der sikrer at disse udgifter kan finansieres på denne måde.

3.1.2. Overvågningsboringer.

Efter lovforslagets § 1, nr. 18, (ny § 59 a i vandforsyningsloven) kan ejeren af et vandforsyningsanlæg etablere overvågningsboringer. Behovet for og omfanget af overvågningsboringer afhænger af forholdene i det enkelte indvindingsopland. Det anslås, at der etableres op til ca. 4.000 overvågningsboringer, og udgiften pr. boring er ca. 85.000. kr. Det vil sige, den samlede engangsudgift bliver ca. 340 mill. kr. En bo-

ring kan mindst holde 30 år, så den årlige udgift kan med nogen tilnærmelse beregnes som 10 mill. kr. om året. Derudover bliver der udgifter til den løbende kontrol. En analyse forventes at koste ca. 10.000. De årlige analyseomkostninger bliver under forudsætning af, at der foretages en årlig analyse pr. overvågningsboring, derfor ca. 40 mill. kr. De samlede årlige omkostninger bliver ca. 50 mill. kr.

Finansiering må som hovedregel ske via vandforsyningens løbende indtægter gennem forhøjelse af vandprisen.

3.1.3. Bemyndigelser.

Lovforslagets § 2, nr. 1, (ny § 19, stk. 6 og 7 i miljøbeskyttelsesloven) indeholder desuden nogle bemyndigelser for ministeren, nemlig:

- Mulighed for forbud mod at tilføre organisk gødning til visse områder
- Mulig godkendelsesordning for landbrug, der medfører nitratbelastning.

De erhvervsøkonomiske konsekvenser af en udmøntning af disse bemyndigelser er ikke beregnet, idet de vil være afhængige af den konkrete udmøntning.

3.2. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

Ifølge lovforslagets § 1, nr. 4, (ny § 11, stk. 1 og 2, i vandforsyningsloven) skal amternes vandressourceplanlægning fremover omfatte planlægning af den fremtidige beskyttelse af vandressourcerne. Det fremgår af forslaget til § 11, stk. 3, at de væsentligste dele af de nye elementer i vandressourceplanlægningen indgår i den løbende regionplanlægning.

Denne bestemmelse vil ikke samlet set føre til øgede udgifter for amterne, idet den i det væsentlige optages som en del af regionplanlægningen, jf. lovforslagets § 3, (ændring af § 6, stk. 3, nr. 11, i planloven) hvor totaludgifterne for amterne ifølge aftale mellem staten og amterne holdes konstante. Det vil sige, at eventuelle øgede udgifter i anledning af ovennævnte bestemmelser modsvares af færre udgifter end tidligere på andre områder inden for regionplanlægningen.

Det fremgår samtidig af dette lovforslags § 3 (ændring af § 6, stk. 3, nr. 11 i planloven), at udpegningen af følsomme indvindingsområder i regionplanerne i første omgang tænkes begrænset til nitratfølsomme indvindingsområder, og at dette foreslås at skulle ske med de statslige udmeldinger til regionplanrevisionen 2001. Identificeringen af disse områder vil hovedsageligt skulle ske ved en kombination af vandanalyser

og kendskab til områdets generelle geologiske beskyttelse, hvilket i det væsentlige betyder, at amterne vil kunne foretage denne identificering på grundlag af eksisterende vidensgrundlag.

Udpeges et antal af de følsomme indvindingsområder herefter til indsatsområder skal der for de pågældende områder udarbejdes indsatsplaner. Der skal ligge en zonerings til grund for udarbejdelse af en indsatsplan. Nogle amter er allerede i visse områder langt fremme med en zonerings, der kan danne grundlag for udarbejdelsen af en indsatsplan. Såfremt et amt vil gennemføre en indsatsplan inden 2001 vil det være nødvendigt at udarbejde et regionplantillæg, der fastlægger indsatsområdet med henblik på efterfølgende at udarbejde og gennemføre indsatsplanen. Miljøstyrelsen udarbejder regler til præcisering af kravene til indsatsplanerne.

Det blev allerede ved regionplanrevisionen i 1997 forudsat, at de ifølge denne regionplan af amterne udpegede områder med særlige drikkevandsinteresser yderligere skal zonerer. Dette er nu anført i lovforslagets § 1, nr. 3. Det totale areal udgør 1/3 af Danmarks areal eller ca. 15.000 km². Det er ikke med dette forslag fastlagt over hvilken periode zonerings skal ske, eller om alle områder med særlige drikkevandsinteresser i et amt skal zonerer på en gang. Det er muligt at man vil vælge indledningsvis kun at zonere et mindre område, eksempelvis de udpegede indsatsområder.

For de opgaver ved zonerings, der måtte ligge udover den almindelige kortlægningsforpligtigelse, som amterne allerede har i dag, kan der ske kompensation ifølge det udvidede totalrammeprincip. Miljøstyrelsen vil udarbejde en vejledning om zonerings, der bl.a. angiver hvilken detaljeringsgrad, der forventes. Takt for zonerings gennemførelse og den heraf følgende kompensation bør fastsættes i forbindelse med forhandlingen af de årlige finanslove.

Efter lovforslagets § 1, nr. 5, (ny § 12 i vandforsyningsloven) skal amtsrådet oprette et koordinationsforum for indsatsen. Ressourceanvendelsen til dette forventes at være yderst begrænset.

Efter lovforslagets § 1, nr. 5, (ny § 13 i vandforsyningsloven) skal amtsrådet udarbejde indsatsplaner. Der skal udarbejdes indsatsplaner for de områder, hvor amtsrådet finder, at en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne (indsatsområder). I et vist omfang foretager amterne i forvejen denne planlægning, uanset de ikke er forpligtet hertil. Nogle amter er således allerede i dag langt fremme med en planlæg-

ning, der i lokale områder kan danne grundlag for en indsatsplan. Når de nærmere krav til indsatsplanerne er blevet fastlagt, forventes det således at være relativt let for amt, kommune eller vandværk i disse lokale områder at justere plangrundlaget, således at det kan danne udgangspunkt for at gennemføre en indsatsplan. Dette forudsætter dog som nævnt ovenfor, at der udarbejdes et regionplantillæg, der fastlægger indsatsområdet.

For de yderligere opgaver, der følger af udarbejdelsen af indsatsplanerne, og som ligger udover den planlægning, som amterne allerede i dag udfører, kan der ske kompensation ifølge det udvidede totalrammepincip. Takten for planlægningen og den heraf følgende kompensation bør derfor fastsættes i forbindelse med forhandlingen af de årlige finanslove.

Kommunalbestyrelsen skal, i det omfang man er vandforsyningsejer, desuden anvende ressourcer på overvågningsboringer, jf. lovforslagets § 1, nr. 18, (ny § 59 a i vandforsyningsloven) og pkt. 3.1.2. Omkostningerne til dette forventes brugerfinansieret, det vil sige over vandpriserne.

De kommunale myndigheder påføres omkostninger i forbindelse med indgåelse af dyrkningsaftaler, jf. lovforslagets § 1 nr. 5, (ny § 13 d i vandforsyningsloven) eller i forbindelse med rådighedsindskrænkninger, jf. lovforslagets § 2, nr. 2, (ny § 26 a i miljøbeskyttelsesloven). Omkostningerne til dette kan også brugerfinansieres, i det omfang der kan peges på konkrete vandforsyninger, der har fordel af det.

Ministeren forventes at delegere sin kompetence til at træffe afgørelse i sager, der vedrører uenighed om indsatsplaner, aftaler om dyrkningsrestriktioner, taktfastsættelse ved samarbejde mellem flere kommuner samt klager vedrørende kommunale og amtskommunale afgørelser, til Miljøstyrelsen. I den indledende fase må der forventes et antal klagesager til Miljøstyrelsen som følge af den nye lovgivning på området.

De nye og ændrede opgaver på det kommunale og amtskommunale område vil kunne fordrage kompensation gennem det udvidede totalbalanceprincip. Omfanget heraf beror, jf. ovenfor, på den nærmere tilrettelæggelse af indsatsen og skal forhandles med de kommunale parter.

Det forudsættes i overensstemmelse med aftalen om Vandmiljøplan II, at der i forbindelse med de årlige finanslovsforhandlinger fremskaffes finansiering af nettomerudgifterne ved lovforslaget ved omprioritering indenfor Miljø- og Energiministeriets og Fødevareministeriets budgetrammer og det samlede statsbudget.

I sammenhæng hermed er regeringen indstillet på at undersøge mulighederne for at inddrage amterne mere direkte ud fra ønsket om bedre overensstemmelse mellem kompetence og finansiering, når det drejer sig om beskyttelsen af de regionale grundvandsressourcer.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Der foreligger ikke undersøgelse af, i hvilket omfang forslaget har erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det vurderes, at dette i høj grad vil bero på, i hvilket omfang ministeren agter at udmønte de givne bemyndigelser, og de lokale myndigheder og vandforsyningens anvendelse af de udstukne rammer. Det er således amternes, kommuners og vandforsyningernes konkrete anvendelse af de foreslåede virkemidler, der har erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Lovforslaget forventes ikke at påføre erhvervene administrative mer- eller mindreudgifter.

5. Miljømæssige konsekvenser af lovforslaget.

Det vurderes, at forslaget vil have positive miljømæssige konsekvenser. Det er lovens formål, at der skal ske en koordineret og helhedsorienteret beskyttelse af grundvandsressourcerne. På visse områder er de lokale myndigheders opgave bundne, f.eks. amternes udarbejdelse af indsatsplan i de prioriterede områder og realisering af disse via de eksisterende virkemidler, herunder bl.a. anvendelse af midler til affaldsdepotoprydning. Herudover forventes, at amter, kommuner og vandforsyninger vil benytte de muligheder, lovforslaget giver, for at foretage en særlig indsats af hensyn til sikring af den fremtidige vandforsyning.

6. Forholdet til EU-retten.

I forhold til EU-retten fastsætter forslaget regler til styrkelse af den regionale indsats i henhold til Rådets direktiv 91/676/EØF om beskyttelse af vand imod forurening forårsaget af nitrater fra landbruget.

I forbindelse med VMP II blev indsatsen i forhold til nitratfølsomme områder opprioriteret. Det skete i forhold til de eksisterende ordninger om statslig skovrejsning eller tilskud til privat skovrejsning, miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger eller økologisk jordbruget.

Til gennemførelse af en forstærket regional indsats i henhold til Vandmiljøplan II fastsætter lovforslaget regler om, at regionalplanerne skal indeholde en udpegning af følsomme indvindingsområder (herunder nitratfølsomme indvindingsområder), indsatsområder

(hvor det findes, at en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne) samt en prioritering af indsatsområderne.

For hvert indsatsområde skal de regionale miljømyndigheder have pligt til at udarbejde en indsatsplan, der skal indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse og retningslinier og tidsplan for myndighedernes indsats til opnåelse af denne beskyttelse, jf. forslaget § 1 nr. 4 (ny § 11, stk. 1 i vandforsyningsloven).

Lovforslaget indeholder i § 2, stk. 1 (ny § 19, stk. 6 og 7 i miljøbeskyttelsesloven) mulighed for indførelse af godkendelsesordninger for nitratanvendelse mv. i indsatsområder for etablering og udvidelse af husdyrbrug. Der indføres desuden et forbud mod tilførsel af organisk gødning til indsatsområder fra andre områder. Ordningen har til formål både at forhindre en forøgelse og bidrage til en formindskelse af risikoen for nitratforurening af den pågældende ressource. Som beskrevet under § 2 nr. 1 foreslås godkendelsesordningen indført i områder, som er udpeget som indsatsområder, og ikke som anbefalet af Drikkevandsudvalget i områder, som er udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder.

7. Høring

Forslaget har været til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Veterinær- og Fødevaredirektoratet, Strukturdirektoratet for Landbrug og Fiskeri, Indenrigsministeriet, Sundhedsministeriet, Sundhedsstyrelsen, Erhvervsministeriet, Erhvervsfremmestyrelsen, Forbrugerstyrelsen, Konkurrencerådet, Skatteministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet, Danmarks Statistik, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser, Miljøklagenævnet, Naturklagenævnet, Amdsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Københavns kommune, Frederiksberg kommune, Københavns Vandforsyning, Embedslægeforeningen, Danske Vandværkers Forening, Danmarks Private Vandværker, Foreningen af Brøndborere i Danmark, Eurolab Danmark, Miljøteknik, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Landbrugsrådet, De danske Landboforeninger, Dansk Familielandbrug, Dansk Erhvervsjordbrug, Danmarks Erhvervgartneriforening, Dansk Skovforening, Landsforeningen Økologisk Jordbrug, Dansk Industri, DONG, COMCON, Det Danske Handelskammer, Dansk Planteværn, For-

brugerrådet, Danmarks Naturfredningsforening, Greenpeace, NOAH, Økovandspejlet, IDA og Vandfonden.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1

Til nr. 1

Lovens formål foreslås præciseret, således at planlægningen i relation til vandforekomsterne efter loven ikke som hidtil alene har til formål at sikre samlet planlægning af udnyttelsen af vandforekomsterne, men også af den beskyttelsesindsats, som er relateret til denne udnyttelse.

Den generelle beskyttelse af grundvand og overfladvand sker med hjemmel i anden lovgivning, først og fremmest miljøbeskyttelsesloven og lov om kemiske stoffer og produkter. De bestemmelser, der i dag giver mulighed for over for borgerne at iværksætte særlige beskyttelsesforanstaltninger til beskyttelse af vandressourcerne af hensyn til vandforsyningen, findes ligeledes i miljøbeskyttelsesloven (§§ 22-24). De yderligere hjemler af denne art, som Drikkevandsudvalget har anbefalet, foreslås ligeledes indsat i miljøbeskyttelsesloven og ikke i vandforsyningsloven, jf. bemærkningerne til § 2. Ændringen i vandforsyningslovens formål vedrører derfor kun planlægningen af den beskyttelsesindsats, der er knyttet til sikringen af vandressourcerne til brug for nuværende eller fremtidig udnyttelse af disse til vandforsyningsformål, hvor der er behov for vand af drikkevandskvalitet. Planlægning af beskyttelsen af vandmiljøet i øvrigt falder uden for vandforsyningslovens område.

Til nr. 2

Det foreslås at udvide den kortlægning, som amterne skal foretage af vandressourcerne med en kortlægning af mulige forureningskilder. Hidtil har kortlægningen omfattet vandressourcernes beliggenhed, størrelse, kvalitet og naturlige beskyttelse mod forurening. For at have et tilstrækkeligt grundlag for at foretage den nye vandressourceplanlægning er det nødvendigt, at amterne også tilvejebringer oplysninger om mulige forureningskilder. En sådan forureningskortlægning er i vidt omfang allerede foretaget i forbindelse med regionplanlægningen (særlig udpegningen af områder med særlige drikkevandsinteresser) og administration af affaldsdepotloven. Med nærværende forslag pålægges en pligt til at lade denne viden indgå i vandressourcekortlægningen og i nødvendigt omfang supplere den.

Ministeren vil i medfør af § 16, stk. 1 kunne fastsætte nærmere regler om kortlægningen og gennemførelsen heraf, herunder hvornår den skal være tilendbragt.

Til nr. 3

Drikkevandsudvalget anbefaler, at indvindingsområder, som er særlig sårbare over for nitrat- eller pesticidforurening, identificeres af amterne og optages i regionplanen, for at disse områder kan danne udgangspunkt for særlige beskyttelsestiltag. Derfor foreslås en regel, hvorefter amterne som en del af vandressourcekortlægningen skal identificere områder, der er særligt følsomme over for en eller flere typer forurening, således at de særligt udsatte indvindingsområder kan udpeges i vandressourceplanen, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 4.

Ministeren vil med hjemmel i § 16, stk. 1, fastsætte nærmere regler for også denne del af kortlægningen, herunder kriterier for, hvad der anses for særligt følsomt. I overensstemmelse med Drikkevandsudvalgets anbefaling vil man i hvert fald i første omgang skulle koncentrere sig om sårbarhed over for nitrat- og pesticidforurening.

For nitrat vil kortlægningen skulle identificere de områder, hvor undergrunden må antages at have en ringe evne til at omdanne nitrat, og hvor der derfor er risiko for forurening af grundvandet, hvis der tilføres jorden for meget kvælstof. Identificeringen af disse områder vil hovedsageligt skulle ske ved en kombination af vandanalyser og kendskab til områdets generelle geologiske beskyttelse.

For pesticider kan man ikke på samme måde identificere områder, der er velbeskyttede, og områder, der er dårligt beskyttede, over for alle pesticider. De forhold, som er bestemmende for, om en forurening på jordoverfladen trænger ned i grundvandet, varierer fra stof til stof. For pesticider kan man derfor være nødt til at udpege de områder, hvor grundvandsdannelsen er særligt stor, og hvor risikoen for forurening af grundvandet derfor alt andet lige er større end andre steder.

Det er ikke meningen, at der skal ske indgreb over for den eksisterende lovlige gødnings- og pesticid anvendelse overalt i de således udpegede områder. En nærmere identifikation af de områder, hvor dette kan komme på tale, vil ske i vandressourceplanlægningen og i amters, kommuners og vandforsyningers indsatsplaner. Som grundlag herfor vil de forureningsudsatte områder blive sammenholdt med eksisterende og fremtidige drikkevandsinteresser, og der vil skulle ske

en nærmere kortlægning, jf. nedenfor, og i bemærkningerne til § 2 om ændring af miljøbeskyttelsesloven.

Til nr. 4

Vandressourceplanlægningen foreslås hermed udvidet fra kun at omfatte anvendelsen af vandressourcerne, altså hovedsageligt en mængdemæssig fordeling, til også at omfatte retningslinier for og prioritering af den særlige beskyttelsesindsats over for forurening, der er nødvendig af hensyn til mulighederne for udnyttelsen af vandressourcerne, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.

Desuden foreslås det lovfæstet, at amterne skal opdele deres areal i områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser og områder med begrænsede drikkevandsinteresser, som det allerede er sket med hjemmel i planloven i forbindelse med revisionen af regionplanerne i 1997. Som grundlag for denne udpegning udstedte Miljøstyrelsen en vejledning om udpegning af områder med særlige drikkevandsinteresser. Med hjemmel i vandforsyningslovens § 16, stk. 2, hvorefter ministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet af planerne, vil retningslinierne i vejledningen kunne gøres bindende.

Endvidere foreslås det, at vandressourceplanlægningen skal omfatte udpegning af følsomme indvindingsområder. Denne udpegning vil skulle ske ved, at vandressourcekortlægningens identifikation af særligt følsomme områder sammenholdes med de udpegede områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsområde til eksisterende vandindvindinger uden for disse (hvad enten de i øvrigt gives særlig prioritet af amtet eller ej). Det skal for de udpegede områder angives, hvilke typer af forurening, de anses for følsomme overfor. F.eks. skal der altså udpeges nitratfølsomme indvindingsområder. Der vil ikke nødvendigvis være sammenfald mellem nitratfølsomme indvindingsområder og indvindingsområder, der anses for sårbare over for f.eks. pesticider, da de geologiske forhold, der betinger muligheden for forurening med forskellige stoffer, ikke er de samme, jf. også bemærkningerne til § 1, nr. 3.

Endelig foreslås det, at planlægningen skal omfatte udpegning af indsatsområder, hvor amtsrådet finder, at en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne, og hvor amterne derfor forpligtes til at udarbejde indsatsplaner efter § 13, samt en prioritering af disse indsatsområder og tidsplan for udarbejdelse og iværksættelse af indsatsplaner for disse.

Amternes udpegnings af indsatsområder bygger på kortlægningen af forureningstrusler og udpegnings af særligt udsatte indvindingsområder. Når områderne skal udvælges, må der tages udgangspunkt i områderne med særlige drikkevandsinteresser, da amterne her har identificeret de ressourcer, som ud fra et overordnet vandforsyningssynspunkt er vigtigst. Der er således både taget hensyn til ressourcernes kvalitet og mængde, forureningskilder og naturlig beskyttelse og til den eksisterende vandindvinding og mulighederne for om nødvendigt at omlægge denne til mere velbeskyttede ressourcer uden urimelige omkostninger. I særlige tilfælde kan der dog være grund til at amtet prioriterer områder uden for områderne med særlige drikkevandsinteresser.

Når indsatsområderne er udpeget, skal de prioriteres efter, hvor vigtige de er for den nuværende og fremtidige vandforsyning, og efter hvor akut risikoen for forurening er. Amtet skal også ud fra de til rådighed stående ressourcer opstille en tidsplan for udarbejdelse og iværksættelse af indsatsplaner for hvert område.

Det er meget vigtigt, at indsatsen i et område koordineres på tværs af sektorer, så der kan ske en effektiv indsats mod samtlige foreningskilder i et område. I § 11, stk. 2, er derfor foreslået en pligt for amtsrådet til, at vandressourceplanlægningen koordineres med amtets indsats på jordforureningsområdet og med andre relevante amtslige aktiviteter. I det omfang en aktivitet er del af regionplanlægningen, vil der automatisk ske en koordination via regionplanproceduren, jf. nedenfor vedrørende stk. 2. Dette er imidlertid ikke tilfældet, hvis aktiviteten (som f.eks. indsatsen på jordforureningsområdet) ikke omfattes af regionplanen, og det er derfor fundet hensigtsmæssigt udtrykkeligt at pålægge amtet en pligt til at koordinere alle de aktiviteter, der har relation til beskyttelse af vandressourcerne.

I det omfang, det er hensigtsmæssigt, bør amterne naturligvis koordinere prioritering og indsats på tværs af amtsgrænserne. Om nødvendigt kan ministeren med hjemmel i vandforsyningslovens § 15, stk. 2, bestemme, at såvel kortlægning som planlægning skal foretages af flere amtsråd i fællesskab.

Det foreslås i stk. 2, at områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder, indsatsområder samt prioriteringen af disse fastlægges i regionplanen. Det skyldes, at fastlæggelsen af disse områder kan have betydning for arealanvendelsen i de pågældende om-

råder, og at det derfor bør indgå i den samlede regionplanproces.

Udpegnings af indsatsområder og prioriteringen af disse skal foretages for hele planperioden, det vil sige 12 år, men der kan selvfølgelig ske revision i forbindelse med de ordinære revisioner af regionplanen eller et regionplantillæg, hvis det anses for nødvendigt. Da miljø- og energiministeren har mulighed for at gøre indsigelse mod udkast til regionplaner og regionplantillæg, kan der ske en vis kontrol af, om amterne planlægger og udfører en rimelig indsats på området.

I det omfang amtets prioritering ikke tilgodeser en konkret vandforsynings interesse, vil denne eller kommunen have mulighed for selv at planlægge og iværksætte en indsats, jf. forslagene til ny § 13 a og til ændring af kapitel 9.

Til nr. 5

Ad § 12.

Som anbefalet af Drikkevandsudvalget foreslås det, at amtet får pligt til at oprette et koordinationsforum i amtet, som samler de parter, der har interesse i vandforsyningen og i de arealer og aktiviteter, som beskyttelsesindsatsen kan tænkes at ville berøre. Dette koordinationsforum skal bistå amtet ved udarbejdelsen og realiseringen af vandressourceplanlægningen og skal således allerede inddrages på et tidligt tidspunkt i processen. De gældende procedurerregler i vandforsyningslovens § 17 og planloven berøres ikke heraf. Ministeren vil i medfør af vandforsyningslovens § 16, stk. 3, som affattet ved dette lovforslag kunne fastsætte nærmere regler om procedurerne ved tilvejebringelsen af vandressourceplanlægningen, herunder også om inddragelse af det i § 12 nævnte koordinationsforum.

Vandressourceplanlægningen skal realiseres i et samspil mellem mange parter, og det er derfor rimeligt, at disse får mulighed for at fremkomme med deres synspunkter og bidrag på et tidligt tidspunkt i processen. En høj grad af konsensus både om indhold og finansiering vil desuden fremme mulighederne for en hurtig gennemførelse af planen. Det foreslås også, at koordinationsforummet skal bistå amtet ved realiseringen af vandressourceplanlægningen.

Af myndigheder vil det ud over kommunerne i amtet f.eks. normalt være relevant at inddrage statskovdistriktet og andre myndigheder, der står for væsentlige aktiviteter i området, der kan påvirke vandressourcerne. Af private parter må ud over en repræsentant for de private vandværker i amtet i hvert fald ind-

drages repræsentanter for amtets industri og jordbrug. Ministeren kan efter den foreslåede ændring af § 16, stk. 3, om nødvendigt fastlægge nærmere regler for inddragelse af koordinationsforummet.

Ad § 13

I den foreslåede § 13 indføres en pligt for amterne til at udarbejde indsatsplaner for de områder, hvor der i vandressourceplanen er identificeret et behov for en særlig indsats (indsatsområderne).

Indsatsplanen skal baseres på en nærmere hydrogeologisk kortlægning og en nærmere kortlægning af arealanvendelse og forureningskilder, hvis indhold og omfang må afhænge af de allerede foretagne undersøgelser i området. Resultatet skal være, at der er overblik over, hvad der skal til for at sikre den pågældende ressource i forhold til alle områdets forureningskilder, så man ikke risikerer, at ressourcen ødelægges af f.eks. forurening fra et gammelt affaldsdepot, selv om man har fået stoppet en truende nitratforurening.

Den endelige indsatsplan skal indeholde en detaljeret opgørelse over det samlede behov for beskyttelse over for alle forureningskilder og retningslinier og tidsplan for realiseringen heraf. At indsatsplanen skal omfatte alle forureningskilder betyder dog ikke, at man ikke kan iværksætte en indsats over for en forureningskilde i et område, hvor dette oplagt er nødvendigt, blot fordi man endnu ikke har tilendebragt undersøgelserne vedrørende andre forureningskilder. I så fald bør amtsrådet dog i overensstemmelse med proceduren i § 13 b vedtage en foreløbig (del)indsatsplan for området omfattende indsatsen mod den pågældende forureningskilde og heri også angive, hvilke undersøgelser der foretages i forhold til andre forureningskilder og tidsplanen for færdiggørelsen af en samlet indsatsplan for området.

Det er også tænkeligt, at man i nogle tilfælde, når man har tilvejebragt det fulde overblik over situationen, må konstatere, at der er så massive problemer i området, at det vil være bedre at ændre prioriteringen og satse på en anden ressource. Dette forudsætter selvfølgelig, at der er overskud af vand i området, som kan udnyttes, til erstatning for den meget belastede ressource. I så fald må regionplanen justeres via et regionplantillæg, så den nye prioritering fremgår. Tidsplanen i vandressourceplanlægningen er ikke gjort bindende, da det ikke er muligt på forhånd at forudsige, præcist hvor meget arbejde der bliver med de enkelte indsatsområder. Hvis tidsplanen forrykker sig væsentligt bør målsætningerne i vandressourceplan-

lægningen dog justeres efter proceduren i vandforsyningslovens § 17.

Som anført ovenfor har miljø- og energiministeren mulighed for at gøre indsigelse mod udkast til regionplaner og regionplantillæg, og der kan i den forbindelse ske en vis kontrol af, om amterne udfører en rimelig indsats på området. I øvrigt er der mulighed for, at tilsynsrådet tager stilling til, om amtet opfylder sin forpligtelse til at udarbejde indsatsplaner efter § 13.

For at sikre, at indsatsplanerne udarbejdes på en særligt grundlag vil ministeren med hjemmel i den ændrede § 16, stk. 1, fastsætte nærmere regler om grundlaget for og indholdet i indsatsplanerne. Retningslinierne vil specificere kravene i forhold til forskellige typer af forureningskilder, herunder bl.a. for nitrat- og pesticidforurening.

Ad § 13a

Reglen omhandler kommuners og vandforsyningsmønsters mulighed for at vedtage egne indsatsplaner. Selv om amterne vil have pligt til at udarbejde de regionalt set væsentligste indsatsplaner, kan det ikke udelukkes, at der kan være kommuner eller vandforsyninger, som finder, at den prioritering eller tidsplan, som amtet har fastlagt, er utilstrækkelig til at dække deres behov. De bør derfor ikke udelukkes fra at udarbejde supplerende indsatsplaner. Hvis der ikke stilles visse indholds- og procedurekrav til disse planer, risikerer man imidlertid, at de kommer til at vanskeliggøre den amtslige planlægning, eller at der iværksættes en indsats, som ikke har udslag til at give et godt resultat eller som retter sig mod en (privat) vandforsyning, som skal nedlægges ifølge kommunens vandforsyningsplan. Det er derfor foreslået, at disse indsatsplaner ikke må stride mod regionplanen, vandressourceplanlægningen, vandforsyningsplanen eller amtslige indsatsplaner. Endvidere er der foreslået en særlig regel om en amtslig indsigelsesret over for disse planer, jf. nærmere nedenfor ad § 13 b. Derudover kan ministeren fastsætte nærmere regler, ligesom for de amtslige indsatsplaner.

Indsatsplaner vil formentlig sjældent blive udarbejdet og gennemført af et enkelt privat vandværk. Normalt vil det være en opgave, som det er mere hensigtsmæssigt at lade et vandværkssamarbejde stå for, jf. forslagene vedrørende vandforsyningsstrukturen. Hvad enten der er tale om et enkelt vandværk eller et samarbejde, vil kommunalbestyrelsen ved at nægte at godkende takstforhøjelser have mulighed for at forhindre, at private vandforsyninger bruger store beløb på at udarbejde indsatsplaner, som ikke kan forventes

at føre til noget, eller på at realisere en indsats, som er utilstrækkelig eller uforholdsmæssig dyr.

Ad § 13 b

Da gennemførelsen af en indsatsplan, hvad enten det er amt, kommune eller vandforsyning, der står for den, vil kræve et samarbejde mellem disse tre parter, og da indsatsplanen i visse tilfælde vil kunne få omfattende konsekvenser for de berørte grundejere m.v., er der i § 13 b, stk. 1, foreslået en pligt for den, der udarbejder en indsatsplan, til at inddrage alle de berørte parter i processen. Det er de konkrete parter i det berørte område, der skal inddrages, således alle berørte lodsejere eller virksomheder, alle vandforsyninger (og/eller vandforsyningssamarbejder) og den eller de pågældende kommuner samt (ved indsatsplaner udarbejdet af kommuner eller vandforsyninger) amtet. For amterne er det således ikke nødvendigt eller tilstrækkeligt at inddrage det i § 12 foreslåede koordinationsforum, selv om dette også bør holdes informeret om, hvordan amtets arbejde med indsatsplanerne skrider frem.

Herudover foreslås i stk. 2 for kommuners og vandforsynings indsatsplaner en indsigelsesret for amtet. Amtet skal påse, at den påtænkte plan ikke strider mod den i 13 a nævnte planlægning eller mod retningslinier udstedt af ministeren, samt at pligten til at inddrage de berørte parter i processen er overholdt. Hvis disse krav ikke er opfyldt, skal amtet gøre indsigelse. Hvis planen strider mod vandforsyningsplanen, men amtet finder, at indsatsplanen er fornuftig, har amtet dog efter § 14, stk. 3, mulighed for i stedet at pålægge kommunen at ændre vandforsyningsplanen. Dette må dog normalt forudsætte, at der foreligger nye omstændigheder eller oplysninger i forhold til det tidspunkt, hvor amtsrådet har fået forelagt vandforsyningsplanen efter § 14 a, stk. 2, eller har godkendt den efter de tidligere gældende regler.

Amtet får en frist på 12 uger til at gøre indsigelse. Hvis amtet gør indsigelse, kan indsatsplanen ikke vedtages endeligt, før der er opnået enighed mellem parterne. Ligesom når der er tale om de kommunale vandforsyningsplaner, jf. § 14 a, stk. 3, vil uenighed mellem en kommune og et amt skulle afgøres endeligt af ministeren, mens et amts indsigelse mod en privat vandforsynings indsatsplan ikke kan indbringes for ministeren, jf. forslaget § 1, nr. 21, hvorfor indsigelsen i dette tilfælde betyder, at indsatsplanen ikke kan vedtages, hvis der ikke kan opnås enighed. I den forbindelse må en indsatsplan udarbejdet af et samarbejde, hvori der både deltager en eller flere kommunale

og en eller flere private vandforsyninger, sidestilles med en kommunal indsatsplan.

Ud over at koordinere myndighedernes eller vandforsyningernes indsats vil indsatsplanerne også danne udgangspunkt for en række myndighedsbeslutninger over for borgere og virksomheder, f.eks. beslutning om at pålægge nødvendige dyrkningsrestriktioner, hvis der ikke kan opnås frivillig aftale herom. For at sikre en tilstrækkelig og hurtig information af de berørte, foreslås i § 13 b, stk. 3, for alle indsatsplaner udtrykkeligt fastslået en pligt til skriftlig individuel underretning af de berørte parter. Der vil være tale om de samme parter, som skulle inddrages i processen efter stk. 1. Hvis en part har været inddraget i processen, bør vedkommende således informeres, også selv om den endelige indsatsplan alligevel ikke berører ham.

Det er foreslået udtrykkeligt at afskære klageadgang over amternes indsatsplaner eller amternes beslutning om at gøre eller ikke at gøre indsigelse mod en kommunes eller vandforsynings indsatsplan, jf. forslaget § 1, nr. 21. Imidlertid vil der efter de almindelige regler være adgang til at påklage myndighedernes beslutninger over for borgerne, som træffes på baggrund af indsatsplanerne. Klagemyndigheden vil i så fald skulle tage selvstændig stilling til, om betingelserne for at træffe den pågældende beslutning er til stede, herunder i givet fald om grundlaget for indsatsplanen er tilstrækkeligt, og om retningslinierne i øvrigt er fulgt.

Ad § 13 c

Denne bestemmelse fastlægger en del af retsvirkningerne af amternes indsatsplaner, nemlig de pligter, som de afføder for amtet selv og kommunerne.

Amtet får pligt til at gennemføre planen i det omfang, det ligger inden for dets kompetence. Amtet skal således aktivt udnytte de beføjelser, det har i medfør af lovgivningen, til at realisere intentionerne i planen. Der kan være tale om beføjelser efter miljøbeskyttelsesloven, planloven, naturbeskyttelsesloven eller råstofloven, reglerne vedrørende jordforurening, reglerne om miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger eller jordkøbs- og jordfordelingsloven. Der kan ligeledes være tale om at udnytte indsigelses- eller klagemuligheder over for andre myndigheders eller vandforsyningers beslutninger, hvis amtet finder, at disse vil stille hindringer i vejen for realiseringen af indsatsplanen.

For kommunerne er der foreslået mere begrænsede retsvirkninger af en amtslig indsatsplan, idet kommunerne kun får pligt til at lægge indsatsplanens ret-

F. t. l. vedr. vandforsyning m.v.

ningslinier til grund ved afgørelsen af relevante sager. Det kan f.eks. dreje sig om tilladelser til nedsivning af spildevand eller kapitel-5 godkendelser i medfør af miljøbeskyttelsesloven. Der henvises endvidere til bemærkningerne til nr. 6 og 7. Derimod får kommunerne ikke pligt til økonomisk at bidrage til realisering af amternes indsatsplaner eller i øvrigt at tilrettelægge sine aktiviteter i overensstemmelse med disse. I det omfang planen er udtryk for en udmøntning af regionplanen, vil kommunen dog i medfør af planloven have pligt til at virke for den.

Private vandforsyninger vil heller ikke kunne pålægges en pligt til at bidrage aktivt, økonomisk eller på anden måde, til realiseringen af en amtslig eller kommunal indsatsplan, undtagen for så vidt angår kompensation for dyrkningsrestriktioner. I dette tilfælde foreslås det, at kommunen kan beslutte, at en vandforsyning skal betale den kompensation, som en landmand skal have enten i medfør af en aftale indgået af amtet eller kommunen efter den foreslåede § 13 d eller som følge af en påbudt rådighedsindskrænkning efter de foreslåede §§ 26 a og 64 a i miljøbeskyttelsesloven, jf. bemærkningerne til disse bestemmelser.

I det omfang bidrag fra kommuner eller vandforsyninger i øvrigt er nødvendige til realisering af amtslige indsatsplaner, må dette forhandles med disse, f.eks. i det i § 12 nævnte koordinationsforum eller i forbindelse med inddragelse af parterne i udarbejdelsen af den pågældende indsatsplan. Kommuner og vandforsyninger vil normalt have en stor interesse i, at en indsatsplan gennemføres, og det må derfor forventes, at de i de fleste tilfælde vil være villige til at bidrage, hvis der ikke er andre muligheder for finansiering.

I stk. 2 foreslås der på linie med amternes pligt til opfølgning af amtslige indsatsplaner en pligt for kommunerne til at gennemføre kommunale indsatsplaner i det omfang de relevante beslutninger ligger inden for deres beføjelser. Det vil være utilfredsstillende for de berørte parter, hvis der udarbejdes indsatsplaner af kommunen, der ikke bliver fulgt op på. Da det er frivilligt for kommunerne, i hvilket omfang de vil udarbejde indsatsplaner, indebærer pligten kun, at de skal have besluttet også at ville iværksætte den pågældende indsats, før de vedtager en indsatsplan. Hvis amternes overordnede prioritering skal holdes, kan de derimod ikke pålægges en pligt til at følge op også på andre parters indsatsplaner.

Det er ikke foreslået at tillægge en vandforsynings indsatsplan nogen retsvirkninger over for myndighederne. Amter og andre myndigheder kan inddrage kommuners og vandforsyningers indsatsplaner i deres

sagsbehandling, men de er ikke forpligtede af dem, og de vil f.eks. ikke kunne give afslag på en tilladelse eller give et påbud, alene fordi det følger af en sådan indsatsplan, hvis betingelserne herfor i den pågældende lovgivning ikke er opfyldt. En indsatsplan, der opfylder de gældende krav, vil kunne inddrages med betydelig vægt i en skønsmæssig afgørelse.

Ad § 13 d

Bestemmelsen vedrører aftaler om fast ejendom, som indgås for at realisere en indsatsplan. Dyrkningsaftaler eller aftaler om en myndigheds overtagelse af en ejendom med henblik på enten videresalg med dyrkningsrestriktioner eller myndighedens etablering af en mere grundvandssikker anvendelse kan være en hensigtsmæssig måde at realisere indsatsplaners mål vedrørende nitrat- eller pesticidbelastning på.

Landbrugslovens § 7 a, stk. 1, bestemmer, at jorderne til en landbrugsejendom skal udnyttes på forsvarlig jordbrugsmæssig måde i det omfang, de er egnede hertil. Ved jordbrugsmæssig udnyttelse forstås, at jorderne anvendes til landbrug, skovbrug, gartneri, herunder blomstergartneri, frugtplantage, planteskole eller lignende jordbrugsvirksomhed. Loven indeholder således et krav om, at jorden skal anvendes jordbrugsmæssigt. Dette krav er imidlertid ikke til hinder for ekstensive eller hobbyprægede driftsformer, f.eks. græsning, eller at jorderne i en periode henligger helt eller delvis ubenyttede, f.eks. ved aftaler om braklægning, ekstensivering, naturpleje m.m., som der kan ydes tilskud til.

Det vil heller ikke være i strid med landbrugsloven, hvis vandværker, kommuner eller amter indgår frivillige aftaler med landmænd, der tager sigte på beskyttelse af grundvandet i vandværkernes indvindingsområder og i områder med særlige drikkevandsinteresser f.eks. aftaler om ekstensiv drift af visse landbrugsarealer. Det vil dog som udgangspunkt være i strid med reglen om forsvarlig udnyttelse af jorden at lave frivillige aftaler om helt at undlade at udnytte jorderne jordbrugsmæssigt.

Efter de gældende regler i landbrugslovens er offentlige myndigheder ikke omfattet af landbrugslovens erhvervsregler. En kommune eller et amt kan derfor erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse efter landbrugsloven, hvis de i øvrigt har hjemmel til dette. Vandværker kan derimod ikke umiddelbart erhverve eller forpagte hele landbrugsejendomme, heller ikke selv om der er tale om et offentligt ejet selskab, idet undtagelsen kun gælder offentlige myndigheder. Efter de nugældende retningslinier vil jord-

brugskommissionen normalt heller ikke kunne give tilladelse til erhvervelsen. Hvis en offentlig myndighed ønsker at erhverve en del af en landbrugsejendom, kræver dette derimod tilladelse fra jordbrugskommissionen, enten efter landbrugslovens § 4 eller §13, fordi der i dette tilfælde skal ske udstykning.

Drikkevandsudvalget har ikke anbefalet ændringer i disse regler, da de ikke er til hinder for etablering af den nødvendige beskyttelse.

I forhold til kommunalfuldmagten har der været rejst tvivl om, hvorvidt en kommune eller et amt - i mangel af udtrykkelig lovregulering - kan opkøbe jord med henblik på grundvandsbeskyttelse. Indenrigsministeriet har som sin opfattelse udtalt, at et amt eller en kommune uden lovhjemmel kan erhverve arealer med henblik på at varetage hensyn til forsyning af amtets eller kommunens borgere med rent drikkevand. Det er imidlertid en forudsætning, at der ikke herved ydes støtte til grundejere til opfyldelse af forpligtelser, der ifølge lovgivningen påhviler grundejere. Adgangen til at erhverve arealer med det nævnte hensyn for øje må endvidere være begrænset af adgangen efter miljøbeskyttelsesloven eller anden miljølovgivning til at udstede påbud eller forbud, hvorved det pågældende hensyn kan varetages. Endelig må erhvervelse af et areal ikke finde sted med henblik på at begunstige enkeltpersoner eller enkelte virksomheder.

I betragtning af den tvivl, der har været om spørgsmålet, anbefaler Drikkevandsudvalget, at der fastsættes udtrykkelige regler om både amters, kommuners og vandværkers dyrkningsaftaler og aftaler om erhvervelse, hvilket foreslås med nærværende bestemmelse. I overensstemmelse med landbrugslovens regler og Drikkevandsudvalgets anbefalinger foreslås, at vandforsyninger skal kunne indgå dyrkningsaftaler, og at kommuner og amter både skal kunne indgå dyrkningsaftaler og erhverve ejendomme eller dele af ejendomme. Erhvervelse vil som nævnt kræve tilladelse efter landbrugsloven. Da der ofte vil være en eller flere konkrete vandforsyninger, som har fordel af aftaler af denne art, der indgås af amt eller kommune, foreslås det, at aftalerne skal kunne indgås for sådanne vandforsyningers regning og altså betales over vandprisen, forudsat at anlægget er blevet hørt og virkelig har fordel af den pågældende aftale samt (for amternes aftaler) at kommunalbestyrelsen har givet samtykke (som den myndighed der for kommunale anlæg fastsætter og for private anlæg godkender vandværkstaksterne). Hvis en aftale indgås for en eller flere vandforsyningers regning, og disse er medlem af et vandforsyningssamarbejde, jf. den foreslåede § 52 b i

vandforsyningsloven, må det afhænge af, hvilke emner samarbejdet omfatter, og af samarbejdsaftalens indhold i øvrigt, om de pågældende vandforsyninger kan lade regningen gå videre til samarbejdet. Dette skal kommunen således ikke tage stilling til i sin afgørelse. I forslaget § 1, nr. 21, foreslås det, at afskære klageadgang over kommunens afgørelser.

Et problem i forbindelse med dyrkningsaftaler er at sikre, at de overholdes. Der bør i aftalen indføres vilkår, der sikrer at myndigheden eller vandforsyningen har mulighed for at kontrollere, om aftalen overholdes. Der bør endvidere indsættes vilkår om sanktioner i tilfælde af, at aftalen overtrædes, i form af hel eller delvis tilbagebetaling af kompensationen eventuelt kombineret med en bod eller lignende, der afhænger af overtrædelsens grovhed, herunder hvor meget landmanden har tjent på at overtræde aftalen.

Der findes mange andre virkemidler end de i nærværende bestemmelse omtalte aftaler, der kan føre til begrænsning af nitrat- eller pesticidbelastningen i et område, f.eks. statslig eller privat skovrejsning eller aftaler under ordningerne vedrørende miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger eller økologisk jordbrug (som administreres dels af staten, dels af amterne). Det kan også være hensigtsmæssigt for at opnå en god løsning i et område at benytte instrumenterne i jordkøbsloven og jordfordelingsloven (hvor amtet fungerer som sekretariat), hvorved landmænd, der ønsker det, kan få erstatningsjord for den jord, der ønskes dyrket mindre intensivt. Det er derfor vigtigt at se reguleringen af landbrugsarealet i et større område som en helhed, og det kan give problemer, hvis en kommune eller en vandforsyning indgår aftaler, som ikke falder i tråd med, hvad amtet i øvrigt har planlagt. Det kan også tænkes, at en vandforsyning i visse tilfælde kan blive presset til at give en for høj kompensation med en uheldig virkning for mulighederne for at indgå rimelige aftaler i området til følge. Derfor foreslås det, at kommuner og vandforsyninger ikke skal kunne indgå en aftale endeligt, hvis amtet gør indsigelse imod den. Fristen for indsigelse foreslås at være 2 uger. Det er ikke rimeligt at lade den private part vente alt for længe på at få at vide, om aftalen kan indgås eller ej, og amtet vil i forbindelse med behandlingen af den pågældende indsatsplan have foretaget de fleste af de vurderinger, der vil være nødvendige for at bedømme aftalen. Hvis der ikke kan opnås enighed med amtet foreslås de samme regler som gælder for kommuners og vandforsyningers indsatsplaner.

I tilfælde, hvor det ikke er muligt at realisere målene i en indsatsplan ad frivillighedens vej foreslås der i

miljøbeskyttelsesloven indsat en hjemmel for kommuner og amter til at pålægge dyrkningsrestriktioner, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 4.

Til nr. 6 og 7

Disse forslag vedrører konsekvenserne for kommunernes vandforsyningsplaner af den amtslige planlægning. Der indføres i § 14 a, stk. 1, et krav om, at vandforsyningsplanen ikke må stride mod de amtslige indsatsplaner, og i § 14 a, stk. 2, en pligt for amtet til at påse dette. Det følger allerede af bestemmelsen, at vandforsyningsplanen ikke må stride mod regionplanlægningen, og herunder fremtidig væsentlige dele af vandressourceplanlægningen.

Det kan ikke antages særlig ofte at være nødvendigt at revidere vandforsyningsplanen på grund af den amtslige planlægning af beskyttelsesindsatsen, men det kan i en del tilfælde være hensigtsmæssigt. Hvis f.eks. amtet ikke ønsker at prioritere et område i den indeværende planperiode, og dette ifølge vandforsyningsplanen fortsat skal indgå i forsyningen, må kommunen sammen med de berørte vandforsyninger overveje, om der fortsat skal sættes på området som grundlag for vandforsyning, og i bekræftende fald overveje, om det er påkrævet, at kommunen eller vandforsyningerne planlægger og iværksætter en beskyttelsesindsats, jf. § 13 a. Endvidere kan identifikationen af mulige forureningsproblemer gøre det påkrævet at planlægge andre foranstaltninger til imødegåelse heraf, f.eks. ringforbindelser mellem vandforsyninger. Omvendt kan en amtslig prioritering af et område eventuelt pege på nye muligheder for indvinding og forsyning, som kan medføre, at det er hensigtsmæssigt at ændre vandforsyningsplanen.

I givet fald har amtet hjemmel i vandforsyningslovens § 14, stk. 3, til at pålægge kommunalbestyrelsen at udarbejde ændringer eller tillæg til vandforsyningsplanen.

Til nr. 8

Som konsekvens af udvidelsen af vandressourceplanlægningen til også at omfatte beskyttelse af de ressourcer, der skal udnyttes, foreslås også ministerens adgang til at udarbejde landsplaner udvidet til at omfatte beskyttelse af vandressourcerne.

Til nr. 9 og 10

Det foreslås, at udvide ministerens eksisterende bemyndigelser i § 16, stk. 1 og 3, til at fastsætte nærmere regler om amters og kommuners kortlægning og planlægning og om tidsfrister og procedurer i forbindelse

med vandforsyningsplaner, således at der kan fastsættes nærmere regler både om indhold, procedurer og tidsfrister for både vandressourcekortlægning og -planlægning, vandforsyningsplanlægning og indsatsplaner.

Til nr. 11

I den nye § 52 a foreslås regler for, hvilke udgiftsarter der kan indregnes i vandprisen ved salg fra et vandforsyningsanlæg til forbrugere eller et andet vandforsyningsanlæg. For at undgå tvivl foreslås det at indføre en henvisning til den nye bestemmelse i § 46, stk. 2, som handler om, at en kommune, der pålægges at levere vand til områder uden for kommunen, skal holdes skadesløs i alle forhold vedrørende leveringspligten. Det vil således være de i § 52 a nævnte typer udgifter, der skal medregnes.

Til nr. 12-15

Ifølge vandforsyningslovens § 48 kan amtsrådet i dag påbyde samarbejde mellem vandforsyninger for at sikre en planmæssig udbygning af vandforsyningen og sikre en hensigtsmæssig anvendelse af vandressourcerne. Efter bestemmelsens ordlyd og forarbejder omfatter den dog formentlig kun samarbejde om rent fysiske fælles anlæg som f.eks. forbindelsesledninger, fælles boringer m.v.

I overensstemmelse med anbefalingerne fra et flertal i Drikkevandsudvalget (udvalget med undtagelse af Kommunernes Landsforening) foreslås en udvidelse af området for § 48 til også at omfatte samarbejde mellem vandforsyninger om beskyttelse og overvågning af vandressourcerne. Bestemmelsen vil herefter give hjemmel til at amtet kan påbyde samarbejder af den i den foreslåede § 52 b nævnte art.

Som hovedregel bør sådanne samarbejder etableres efter § 52 b på de deltagendes eget initiativ eller i hvert fald med deres samtykke. En plan for etablering af sådanne samarbejder kan eventuelt drøftes i det i medfør af den foreslåede § 12 nedsatte koordinationsforum i amtet. Imidlertid kan det være nødvendigt for at opnå de overordnede samfundsmæssige fordele ved en udligning af udgifterne mellem vandforsyninger og en højnelse af kompetenceniveauet, at amtet kan påbyde samarbejde og fastsætte vilkårene, hvis parterne ikke kan blive enige herom. Der kan både være tale om at påbyde oprettelse af et helt nyt samarbejde og om, at et eksisterende samarbejde kan påbydes at optage yderligere - eventuelt særlig dårligt stillede og derfor ikke-attraktive - deltagere.

Når kompetencen - i overensstemmelse med drikkevandsudvalgets flertal - foreslås tillagt amtet skyldes det, at samarbejdet kan vedrøre flere kommuner og omfatte både kommunale og private vandforsyninger. Der skal derfor træffes afgørelser, der fastlægger vilkår for samarbejde mellem flere kommuners vandforsyninger og/eller en kommunal vandforsyning og private vandforsyninger. Det vil ikke være hensigtsmæssigt at tillægge kommunalbestyrelsen kompetencen, når den ofte vil være part i sagen. Det vil heller ikke være hensigtsmæssigt at tillægge Miljøstyrelsen eller en anden statslig myndighed kompetencen til som 1. instans at træffe beslutninger om lokale og regionale forhold.

På baggrund heraf anbefaler Drikkevandsudvalget med undtagelse af Kommunernes Landsforening, at amtsrådet får kompetence til at træffe afgørelserne på dette område efter forhandling med de berørte vandforsyninger og kommuner og med klageadgang til Miljøstyrelsen.

Som nævnt bør udgangspunktet være, at samarbejder etableres på parternes eget initiativ. Det skal således ikke være amternes opgave at ændre fundamentalt på en struktur, som alle de involverede vandforsyninger er enige om. Dette princip vil så også skulle lægges til grund ved behandlingen af eventuelle klager over amternes afgørelser.

I § 48, stk. 2, bestemmes det, at amtsrådet fastsætter vilkårene i forbindelse med samarbejdet efter forhandling med de berørte parter. For at understrege amtsrådets subsidiære rolle foreslås det at gøre amtets kompetence betinget af, at der ikke opnås enighed om vilkårene mellem parterne. Det kan således tænkes, at amtet påbyder, at et samarbejde skal etableres eller et nyt medlem optages, og at parterne i lyset heraf enes om vilkårene. I så fald kan amtsrådet ikke fastsætte andre vilkår. Ud over at fastlægge de arbejdsområder, som samarbejdet skal omfatte, giver bestemmelsen heller ikke amtet mulighed for at bestemme dets nærmere aktiviteter, f.eks. at samarbejdet skal iværksætte bestemte beskyttelsestiltag eller lignende. Dette må afgøres af parterne efter de fastsatte beslutningsprocedurer.

Til nr. 16

Ad § 52 a

Selv om dette ikke har været lovfæstet, antages der i almindelighed at gælde et »hvile-i-sig-selv-princip« for vandforsyning i Danmark på den måde, at hver enkelt vandforsynings indtægter ikke må overstige dens udgifter, og at den kun må afholde udgifter, der er di-

rette relateret til den pågældende vandforsynings almindelige vandforsyningsaktiviteter. Derimod kan vandforsyningen godt have underskud, som dækkes af kommunen efter vandforsyningslovens § 53 a eller ved tilskud fra Vandfonden.

I overensstemmelse med Drikkevandsudvalgets anbefalinger foreslås det nu, at lovfæste »hvile-i-sig-selv-princippet« i lighed med, hvad der er sket i andre forsyningslove som elforsyningsloven og varmforsyningsloven. Samtidig præciseres det, at de lovlige udgifter for vandforsyningerne også omfatter udgifter til kortlægning, overvågning og beskyttelse af de vandressourcer, som vandforsyningen har en aktuel eller potentiel interesse i at kunne indvinde fra. Selv om beskyttelse af miljøet primært bør være en offentlig opgave, kan vandforsyningerne have en interesse i at supplere indsatsen, idet de herved på længere sigt kan opretholde en produktion uden for lange transporttider for vandet og uden avanceret rensning f.eks. for nitrat eller pesticider og således spare penge til behandling og overvågning af behandlingsprocessen og / eller omlægning af ledninger, borer og andre anlæg. Vandforsyningerne bør derfor have mulighed for at afholde sådanne udgifter.

Kommunerne skal som hidtil godkende taksterne for private almene anlæg og fastsætte taksterne for kommunale anlæg, jf. § 53. De vil i den forbindelse have pligt til at påse, at § 52a overholdes, herunder at anlægget ikke afholder uforholdsmæssigt store udgifter til en beskyttelse, der overstiger det hensigtsmæssige for anlægget. Amterne vil ligeledes have en mulighed for at hindre uhensigtsmæssige beskyttelsesforanstaltninger ved at gøre indsigelse mod vandforsynings indsatsplaner efter § 13 a, hvis disse f.eks. strider mod vandforsyningsplanen, jf. bemærkningerne til denne bestemmelse.

Kommunerne vil som hidtil kunne yde støtte til vandforsyningerne efter § 53 a. I så fald skal denne støtte ligesom støtte fra Vandfonden eller eventuel anden støtte indregnes i priserne.

Ad § 52 b

Som berørt ovenfor ad § 52 a medfører »hvile-i-sig-selv-princippet« formentlig, at vandforsyninger kun kan afholde egne udgifter. En fordeling af udgifter på et større antal forbrugere kan således alene ske ved, at vandforsyninger lægges sammen. Dette er i direkte modstrid med målet om at bevare den decentrale vandforsyningsstruktur.

Derfor foreslås i overensstemmelse med Drikkevandsudvalgets anbefalinger, at der etableres en hjem-

mel til, at vandforsyninger kan indgå i samarbejder, som på fælles basis kan afholde udgifter til grundvandsbeskyttelse i de af samarbejdet omfattede vandværkers samlede nuværende og planlagte indvindingsoplande samt eventuelle reserveområder, herunder uudnyttede dele af områder med særlige drikkevandsinteresser. Samarbejderne vil ligeledes kunne danne ramme om en økonomisk udligning i øvrigt mellem de deltagende i forhold til udgifter, som skyldes forurening eller forebyggelse af forureningsproblemer, f.eks. nye borer, omlægning af ledningsnet m.v. Udligningen kan f.eks. ske via et bidrag pr. m³, som er uafhængigt af, hvilke af de deltagende der får nytte af det.

Drikkevandsudvalget fandt ikke, at behovet for en egentlig godkendelse af aftalerne er stort, når der er mulighed for at løse eventuelle konflikter via påbudsmuligheden i § 48, og når de deltagende vandværkers takster skal godkendes af kommunalbestyrelsen. Som anbefalet af udvalget foreslås i stk. 3, at der i vandforsyningsloven gives ministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om rammerne for samarbejdsaftalerne, således at der kan udstedes en bekendtgørelse herom, hvis der viser sig et behov.

Det foreslås i stk. 2, at samarbejderne kan overtage de enkelte vandforsyningers beføjelser (bortset fra retten til at opkræve bidrag). Ud over at det kan aftales, at samarbejdet afholder udgifter af de i § 52 a nævnte kategorier på samlet basis, kan samarbejdet således f.eks. overtage kompetencen til at udarbejde indsatsplaner efter § 13 a og indgå dyrkningsaftaler efter § 13 d.

Til nr. 17

Taksterne for de deltagende vandforsyninger i et samarbejde efter § 52 b eller § 48 vil stadig (så længe vandforsyningerne ikke foretager en egentlig sammenlægning) skulle fastlægges for hvert anlæg for sig i overensstemmelse med § 53. Her vil kommunerne skulle lægge det enkelte anlægs bidrag til et lovligt etableret samarbejde til grund, men de vil skulle vurdere, om udgifterne er lovlige og af en rimelig størrelse. Hvis samarbejdet går på tværs af kommunegrænser, kan der opstå problemer med takstfastsættelsen, hvis de involverede kommuner ikke har samme bedømmelse af udgifterne. Derfor foreslås en regel, hvorefter bidragene i sådanne tilfælde fastsættes eller godkendes af kommunalbestyrelserne i forening, og at eventuel uenighed afgøres af ministeren.

Til nr. 18 og 19

Vandforsyningsanlæggenes overvågning af vandkvaliteten har hidtil kun rettet sig mod det færdige drikkevand og det vand, der indvindes fra de enkelte borer (den såkaldte boringskontrol). Dette medfører, at det først vil være muligt at påvise en forurening i det øjeblik forureningen er transporteret hen til indvindingsboringen. Undervejs kan en stor del af indvindingsoplandet være blevet forurenet.

Som anbefalet af Drikkevandsudvalget foreslås derfor, at der som led i kontrollen med drikkevandet etableres overvågningsboringer i indvindingsoplandet til samtlige de grundvandsmagasiner, der udnyttes til drikkevandsproduktion. Disse overvågningsboringer skal fungere som et fremskudt varslingsystem i forhold til vandværkernes indvindingsboringer (varslingsboringer). Der bør i forbindelse med boringskontrollen fastsættes relevante parametre for overvågningen af varslingsboringerne.

De enkelte vandværkers behov for overvågningsboringer vil være meget varierende alt afhængig af de lokale geologiske forhold, og af med hvilken sikkerhed og med hvilken tidshorisont vandforsyningerne ønsker at kunne forudsige udviklingen i vandkvaliteten i indvindingsboringerne. Behovet i sårbare områder og i områder med intensiv indvinding vil alt andet lige være større end i velbeskyttede områder med lille indvinding, ligesom et krav om høj sikkerhed vil kræve et større antal borer end et lavere sikkerhedsniveau. Behovet for overvågningsboringer må også vurderes i forhold til de omkostninger etableringen og driften af borerne påfører vandforsyningerne.

Etablering og drift af overvågningsboringerne bør være vandværkernes ansvar, da vandværkerne har en umiddelbar interesse i at kontrollere kvaliteten af råvandet. Mindstekravene hertil foreslås fastlagt som vilkår i indvindingstilladelsen. Det vil således være amtet, der kan fastlægge mindstekravene til antal og placering af overvågningsboringerne. Såfremt amtsrådet på baggrund af en godkendt vandforsyningsplan overfører kompetencen til at meddele indvindingstilladelse til kommunalbestyrelsen, vil det ligeledes være kommunalbestyrelsen, der fastlægger de nærmere krav til overvågningsboringerne antal og placering. Ved eksisterende indvindingstilladelser vil forpligtelsen til etablering af overvågningsboringer blive gennemført ved udstedelse af påbud. Det er således ikke selve indvindingstilladelsen, som ændres. Krav om overvågningsboringer gennemføres med det formål at sikre kontrollen med vandkvaliteten. Reglerne i bekendtgørelse om vandindvinding kan således æn-

dres med henblik på at fastsætte nærmere krav til etablering af varslingsboringer.

Det skal sikres, at etablering af overvågningsboringerne ikke medfører, at andre overvågningsopgaver (eksempelvis overvågning af affaldsdepoter) væltes over på vandværkerne. Amtets afgørelse vil kunne påklages til Miljøstyrelsen.

Med hensyn til hvilke parametre der skal undersøges for, og hvor ofte, bør dette fastlægges i forbindelse med kommunalbestyrelsens fastlæggelse af det øvrige kontrolprogram for vandforsyningen, særligt boringskontrollen. Der foreslås derfor en præcisering af § 60, stk. 1, således at de nye varslingsboringer udtrykkeligt er en del af vandforsyningssystemet, som kommunalbestyrelsen fører tilsyn med. Ministeren kan herefter med hjemmel i § 60, stk. 2, udvide tilsynsbekendtgørelsen med regler om tilsynet i overvågningsboringerne.

Til nr. 20

Der foreligger ikke i dag en samlet oversigt over, hvor mange vandforsyningsboringer der er lukket på grund af forurening. Gennem en rundspørge til kommunerne er Miljøstyrelsen i færd med at kortlægge antallet af lukkede boringer. Med henblik på også fremover at belyse udviklingen i vandforsyningsstrukturen og i forureningstruslen mod vandforsyningerne anbefaler Drikkevandsudvalget, at der etableres et centralt register over lukkede vandforsyningsboringer.

For at gøre dette muligt, foreslås en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, at ejeren af et vandforsyningsanlæg skal give meddelelse, hvis en indvindingsboring tages ud af drift, herunder hvis boringen lukkes, samt om årsagen hertil.

Til nr. 21

Det foreslås for at undgå tvivl udtrykkeligt at afskære klageadgang over amtsrådets og kommunalbestyrelsens afgørelser i medfør af kapitel 3 om kortlægning og planlægning. For så vidt angår de eksisterende dele af kapitlet tilsigtes der ikke hermed nogen ændring af retstilstanden, som den kom til udtryk ved vedtagelsen af den seneste revision af bestemmelserne i 1987, hvor man gik ud fra, at planvedtagelser ikke er afgørelser, og at de dermed ikke kan påklages. For så vidt angår de nye bestemmelser om indsatsplaner og dyrkningsaftaler og amters og kommuners beslutninger i den forbindelse, vurderes det ikke at være hensigtsmæssigt eller nødvendigt, at disse kan påkla-

ges af alle de berørte parter. Der er indført procedureregler for tilvejebringelsen af indsatsplanerne, som sikrer en vidtgående inddragelse af parterne. De berørte vil desuden kunne påklage de beslutninger, der måtte blive truffet over for dem som opfølgning på planerne.

Til nr. 22

Det foreslås endvidere at indføje en hjemmel til at bemyndige en styrelse eller tilsvarende institution til at udøve de beføjelser, der efter loven er tillagt ministeren. Denne regel svarer til bestemmelserne i miljøbeskyttelsesloven og planloven

Til § 2

Til nr. 1

Bestemmelsen giver ministeren bemyndigelse til at indføre godkendelses- og forbudsordninger til sikring af indsatsområder udpeget med hensyn til nitrat. Der er tale om en generel godkendelsesordning for fremtidige etableringer eller udvidelser af husdyrhold i de områder, der er udpeget. En sådan ordning anses, jf. nedenfor, for en erstatningfri regulering.

Hvis et indsatsområde skal beskyttes effektivt over for nitratforurening, er det nødvendigt såvel at regulere gødningsudbringningen på de ejendomme, hvor der i øjeblikket udbringes for meget, som at forhindre, at der på andre ejendomme fremover påbegyndes en for stor udbringning.

Drikkevandsudvalget med undtagelse af De danske Landboforeninger anbefaler derfor, at det sikres, at der i henhold til reglerne i Rådets direktiv om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirken på miljøet (VVM-vurderingen) og/eller kapitel 5-godkendelsen i henhold til miljøbeskyttelsesloven inddrages en vurdering af den øgede nitratbelastning af grundvandet, som den større husdyrtæthed i området vil medføre.

For så vidt angår VVM-vurdering er denne anbefaling allerede opfyldt via det landsplandirektiv, som miljø- og energiministeren udstedte herom den 31. december 1997.

Drikkevandsudvalgets flertal fandt endvidere, at der også for udvidelser og etablering af husdyrbrug, som ikke er omfattet af den nuværende kapitel 5-godkendelse og VVM-vurdering (svine- og fjerkræfarme på over 250 DE (dyreenheder)) skal ske en vurdering af den øgede nitratbelastning. Dette skal ske gennem en godkendelsesordning, som sikrer, at der sker den tilstrækkelige regulering af nitratbelastningen i området. Ordningen skal både omfatte svine- og fjerkræ-

farme under 250 DE og andre intensive husdyrbrug. Disse medlemmer har ikke taget stilling til udformningen af den omtalte godkendelsesordning, men bemærker, at gennemførelsen af IPPC-direktivet må antages at medføre, at kravet om kapitel 5-godkendelser udvides. Disse medlemmer anbefaler også, at der indføres regler om, at der ikke kan ske »import« af husdyrgødning og anden organisk gødning til nitratfølsomme indvindingsområder uden dispensation.

En godkendelsesordning for husdyrbrug, der ligger i nitratfølsomme indvindingsområder kunne gennemføres administrativt med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens kap. 5. Imidlertid synes det mere hensigtsmæssigt for etablering og ændring af husdyrbrug herunder kvægbrug, der kan medføre en forøget nitratbelastning og som ikke kræver en VVM-vurdering, at udforme en særlig og enkel godkendelsesordning.

Da områder udpeget som særlig følsomme indvindingsområder, som anbefalet af Drikkevandsudvalget, næppe kan danne et tilstrækkeligt sikker administrativt grundlag for en godkendelsesordning, foreslås i stedet at lade en godkendelsesordning omfatte de områder, der er udpeget som indsatsområder for så vidt angår nitrat. En sådan godkendelsesordning er alene begrundet i den særlige status, der påhviler området, og en godkendelsesordning skal således kun kunne finde anvendelse inden for de områder, der i regionplanen er identificeret som indsatsområder med hensyn til nitrat, og hvor der kun skal tages stilling til spørgsmålet om nitratbelastning. Herved kan man sikre og forebygge, at der ikke sker en væsentlig forøget nitratbelastning i området. Hvis der er risiko for at en udvidelse eller etablering af et intensivt husdyrbrug vil medføre overskridelser af de i nitratdirektivet (91/676/EØF) fastsatte grænser for nitrat, kan det imidlertid betyde, at der tillige skal der gennemføres en VVM-vurdering efter de nye regler i Rådets direktiv 97/11/EF om ændring af direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning i miljøet. I forbindelse med udmøntningen af en godkendelsesordning vil det blive præciseret, i hvilke situationer en VVM-vurdering vil være påkrævet.

Den eksisterende bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 5, giver ministeren en meget bred bemyndigelse til at fastsætte regler for at sikre, at jord og grundvand ikke forurenes eller udsættes for fare for forurening, som måske ville kunne danne grundlag for en godkendelsesordning som denne og regler om forbud mod indførsel af organisk gødning til indsatsområder med hensyn til nitrat. For at undgå tvivl om den-

ne hjemmels rækkevidde og for nærmere at angive området for de påtænkte ordninger foreslås der imidlertid indsat en mere specifik hjemmelsbestemmelse. Denne kan så samtidig løse det problem, at § 19 i øvrigt kun omhandler beskyttelse af jord og grundvand, mens de omtalte ordninger også i et begrænset omfang kan komme til at omfatte beskyttelse af overfladevand, nemlig hvis et område bliver udpeget som indsatsområde med hensyn til nitrat, fordi der er potentielle nitratproblemer i forbindelse med overfladevand, der anvendes som drikkevandsressource.

De godkendelsesordninger, som ministeren kan etablere efter den foreslåede bestemmelse, er mindre omfattende end kapitel 5-godkendelser, som betragtes som erstatningsfri regulering, og de vedrører kun ændringer i forhold til nuværende anvendelse. De er endvidere begrundet i miljømæssige og sundhedsmæssige hensyn, idet formålet med dem er at forhindre forurening af drikkevandsressourcerne. Der er mange eksempler i miljøretten, særligt på planlægningsområdet, på, at sådan fastlåsning af nuværende arealanvendelse, hvor ændringer kræver tilladelse eller dispensation, ikke udgør ekspropriative indgreb. Det kan derfor ikke antages, at der kan blive tale om ekspropriationserstatninger i den forbindelse.

For at sikre at ejere af ejendomme i indsatsområder med hensyn til nitrat en tilfredsstillende information om, hvorvidt de er beliggende i et sådant område, vil det i forbindelse med en godkendelsesordning blive foreslået, at ejere i områder, der er udpeget underrettes individuelt om den ændrede arealstatus. En godkendelsesordning efter denne regel forventes herefter at indeholde regler om, at godkendelsesmyndighederne alene kan meddele tilladelse eller afslag på en ansøgning fra en ejer, som tidligere er blevet underrettet om den ændrede arealstatus.

Forbud mod eller begrænsning af tilførsel af organisk gødning til udpegede indsatsområder med hensyn til nitrat fra andre områder kan også komme til at berøre nuværende anvendelse af arealerne, men det kan ikke antages i sig selv at få meget indgribende betydning, idet forbudet eller begrænsningen ikke vil forhindre, at der tilføres ikke-organisk gødning. Forbudet er endvidere som den ovenfor omtalte godkendelsesordning begrundet i væsentlige hensyn til miljø og sundhed.

Det foreslås, at forbudet ikke skal berøre eksisterende kontraktmæssige forpligtelser vedrørende aftagelse af organisk gødning, hvorved forstås kontraktmæssige forpligtelser, som foreligger på tidspunktet for reglerens ikrafttræden i et område. For områder,

der senere udpeges som indsatsområder med hensyn til nitrat, træder reglerne i kraft ved optagelsen af områderne i regionplanen. Dette skal forhindre, at en landmand i disse områder tvinges til kontraktbrud over for f.eks. en landmand uden for dette område, som han har indgået en aftale med, mens dette var lovligt. En sådan aftale kan være forudsætning for, at den pågældende landmand uden for området opfylder harmonikravene, hvis han ikke selv har tilstrækkelig jord i forhold til dyreholdet. Det foreslås dog at aftaler ikke skal kunne have længere varighed end 5 ½ år fra reglernes udstedelse jf. forslaget § 4 nr. 2, idet det forudsættes, at gældende aftaler skal kunne opsiges med op til et halvt års varsel.

Til nr. 2

Det foreslås i overensstemmelse med Drikkevandsudvalgets anbefaling at indføre en hjemmel til at kommuner og amter mod erstatning kan gennemføre tvungne rådighedsindskrænkninger og andre foranstaltninger, som er nødvendige til at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider, hvis der er vedtaget en indsatsplan for området efter vandforsyningsloven, og hvis det ikke er muligt at komme igennem med frivillige foranstaltninger.

Den gældende regel i miljøbeskyttelseslovens § 24 ville muligvis kunne bruges i nogle af disse tilfælde, men dens rækkevidde er tvivlsom. Den er hidtil ikke mindst blevet brugt til at påbyde fredningsbælter på i størrelsesordenen 10 m omkring vandindvindingsboringer, hvor stort set alle aktiviteter er forbudt, herunder gødnings- og pesticidanvendelse. Det er fortsat meningen, at § 24 skal anvendes til at give påbud om sådanne fredningsbælter, uanset hvor den pågældende boring er beliggende. Imidlertid er bestemmelsens præcise rækkevidde herudover tvivlsom, og anvendelse af den forudsætter i hvert fald, at der er en konkret (eksisterende eller planlagt) indvinding, som ønskes beskyttet. Den nye bestemmelse vil også kunne bruges til at beskytte områder, hvorfra der ikke indvindes i dag, men som prioriteres højt som reserveområder for fremtidig indvinding og derfor er udpeget som områder med særlige drikkevandsinteresser. De pågældende områder skal selvfølgelig også beskyttes over for andre kilder til forurening end gødnings- og pesticidanvendelse, men disse forureningskilder er reguleret andre steder, således at det allerede i dag (erstatningsfrit) er muligt at beskytte drikkevandsinteresserne, f.eks. ved påbud til virksomheder eller om nødvendigt ved skærpelse af reglerne i de bekendtgørel-

ser, der regulerer en aktivitet. Der er derfor ikke for andre forureningskilder grund til at indføre en mulighed for at indføre restriktioner mod erstatning.

En anden fordel ved en særskilt bestemmelse er, at man kan præcisere betingelserne for at pålægge jordbruget disse tvungne foranstaltninger, dels i selve lovteksten, dels ved at bemyndige ministeren til at fastsætte nærmere regler. Dette kan medvirke til at undgå for mange tvister om myndighedernes beføjelser.

I selve lovteksten er indsat de allerede nævnte betingelser, at der skal være vedtaget en indsatsplan efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13 a, og at der ikke kan opnås en aftale om de pågældende foranstaltninger. At en grundejer er villig til at påtage sig dyrkningsrestriktioner mod en kompensation, der overstiger den erstatning han ville være berettiget til ved pålæg af tvungne restriktioner, kan ikke udelukke anvendelse af § 26 a. De nærmere krav til dokumentationsgrundlag m.v. vil blive fastsat af ministeren.

Beslutning efter bestemmelsen kan træffes af amtsrådet og, hvis der er tale om realisering af en indsatsplan udarbejdet af en kommune eller en vandforsyning, tillige af kommunalbestyrelsen. Hvis en vandforsyning har udarbejdet en indsatsplan, og ikke kan få den opfyldt ved frivillige foranstaltninger, må vandforsyningen således rette henvendelse til amtet eller kommunen, som så må tage stilling til, om betingelserne for at pålægge rådighedsindskrænkninger m.v. er opfyldt. Hvis vandforsyningen retter henvendelse til amtet, må man være opmærksom på, at kommunalbestyrelsen skal have givet samtykke, hvis vandforsyningen skal pålægges at betale erstatningen, jf. forslaget til § 64 a.

Det skal fremhæves, at amtsrådets eller kommunalbestyrelsens beslutninger om pålæg af rådighedsindskrænkninger kan påklages til miljøministeren efter miljøbeskyttelseslovens almindelige regler. Det vil herefter sige, at der kan finde en prøvelse sted af, om den pågældende rådighedsindskrænkning er nødvendig i forhold til den grundvandsbeskyttelse, som ønskes opnået, og om de øvrige betingelser er opfyldt.

I visse tilfælde vil beslutninger efter § 26 a kunne have karakter af ekspropriation i grundlovens forstand. Da det i overensstemmelse med Drikkevandsudvalgets anbefaling ud fra en billighedsbetragtning foreslås, at indgrebene altid skal udløse fuldstændig erstatning, og beslutningerne således under alle omstændigheder opfylder kravene i grundlovens § 73, vil det imidlertid ikke være nødvendigt at afgøre i hvert enkelt tilfælde, om der måtte være tale om ekspropriation i grundlovens forstand. Denne løsningsmodel

svarer til den, der er valgt i forbindelse med påbud og forbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24, hvor det følger af § 63, at der skal gives erstatning i forbindelse med forbud og påbud vedrørende bestående lovlige forhold, og den findes også rimelig ud fra den betragtning, at nødvendigheden af de pågældende indgreb udelukkende skyldes de geologiske forhold på stedet, som ejeren ikke har nogen indflydelse på, og normalt heller ikke havde nogen mulighed for at vide noget om ved køb af ejendommen.

At indgrebene foretages mod erstatning medfører endvidere, at det ikke er nødvendigt at påvise, hvor stor nitratudvaskning hver enkelt ejendom i et område bidrager med. Derimod skal den nødvendige dokumentation være til stede til påvisning af at området som helhed bidrager med en for stor belastning. Det vil således være muligt, hvis det konkret er mest hensigtsmæssigt, at fordele den nødvendige reduktion i kvælstofudledningen »skævt« mellem de forskellige ejendomme i området.

De ønskede resultater vil formodentlig kunne opnås ved alene at pålægge ejeren rådighedsindskrænkninger, og der synes ikke behov for at kunne ekspropriere arealer. Da det er en betingelse, at ekspropriation af selve arealet skal være nødvendig for at opnå formålet, er der således ikke medtaget en sådan regel i forslaget.

Det foreslås desuden i stk. 2 som anbefalet af Drikkevandsudvalget, at der ved afgørelse af, om der skal pålægges dyrkningsrestriktioner m.v., anvendes den samme procedure som i øvrigt anvendes ved ekspropriation efter miljøbeskyttelsesloven, nemlig proceduren i lov om offentlige veje § 45 (forarbejder og undersøgelser) og §§ 47-49 (åstedsforretning og ekspropriationsbeslutning).

Det er i lovforslaget præciseret, at det er amtsrådet eller kommunalbestyrelsen, der udfører de opgaver, som i medfør af reglerne i § 45 og §§ 47-49 i lov om offentlige veje er tillagt vejbestyrelserne.

Det er miljøbeskyttelseslovens almindelige regler om erstatningsfastsættelse m.v. som foreslås at skulle finde anvendelse. Disse findes i lovens § 61, stk. 2, som henviser til reglerne herom i lov om offentlige veje. Det følger af disse regler, at hvis der pålægges intensive rådighedsindskrænkninger kan såvel grundejeren som myndigheden over for taksationskommissionen kræve hele ejendommen afstået (den såkaldte ekstentionsret). Betingelsen for, at ejeren kan kræve, at myndigheden overtager ejendommen er, at ejendommen ikke skønnes hensigtsmæssigt at kunne bevares om selvstændig ejendom eller udnyttes på rime-

lig måde. Betingelsen for, at myndigheden kan kræve ejendommen afstået, er, at erstatningen for ejendommens værdiforringelse skønnes at komme til at stå i åbenbart misforhold til restejendommens værdi. I begge tilfælde er det taksationsmyndighederne, der skønner, om betingelserne er opfyldt. Der lægges i reglerne stor vægt på en grundig høring af parterne, og at de har fået lejlighed til at kommentere, det grundlag, som erstatningen skal baseres på. Såfremt erstatningen for ejendommens værdiforringelse skønnes at komme til at stå i åbenbar misforhold til restejendommens værdi, har ejeren mulighed for at modificere sit erstatningskrav for herved at undgå, at myndigheden kræver ejendommen overtaget. Klageinstans er over-taksationskommissionen, og i givet fald kan der herefter anlægges sag ved domstolene.

Reglerne om erstatningsfastsættelse og herunder om ekstentionsretten gælder generelt på miljøbeskyttelseslovens område, og finder således også anvendelse ved rådighedsindskrænkninger og delekspropriationer, der pålægges i forbindelse med spildevandsanlæg eller affaldsbehandlings- og deponeringsanlæg, jf. lovens § 58, samt de forbud og påbud, der meddeles efter lovens § 24 (der som nævnt kunne anvendes til at pålægge i hvert fald en del af de rådighedsindskrænkninger, som den nye bestemmelse vil omfatte).

De samme regler gælder også i en række andre love på miljøområdet, hvorefter der kan pålægges rådighedsindskrænkninger eller foretages delvis ekspropriation. De gælder således efter planloven, vandforsyningsloven, vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven.

Til nr. 3

Bestemmelsen omhandler spørgsmålet om, hvem der skal betale erstatning for de rådighedsindskrænkninger m.v., der besluttes efter § 26 a.

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 61, at erstatning fastsættes og udbetales efter reglerne i lov om offentlige veje, og at størrelsen i tilfælde af uenighed fastsættes af taksationsmyndighederne.

Efter den foreslåede § 64 a skal erstatning efter § 26 a betales af den myndighed, der har truffet beslutningen eller, hvis kommunalbestyrelsen har givet samtykke hertil, helt eller delvist af det eller de vandforsyningsanlæg, der har fordel af beslutningen. Vandforsyninger, der har fordel af beslutningen, kan således blive pålagt at betale eller bidrage til betalingen også selv om de ikke selv har anmodet om beslutningen efter § 26 a, hvis kommunalbestyrelsen har givet samtykke til det. Hvis amt eller kommune agter at

træffe beslutning efter § 26 a og vil anmode en eller flere vandforsyninger om at betale, vil de være forpligtede til at foretage høring af de pågældende vandforsyninger efter almindelige forvaltningsretlige regler. Såfremt der opstår tvist om fordelingen af erstatningsbetalingen, afgøres spørgsmålet af taksationsmyndighederne på samme måde som spørgsmålet om erstatningens størrelse. Hvis en vandforsyning ikke ønsker at betale erstatningen, er det således taksationsmyndigheden, der afgør spørgsmålet.

Til nr. 4 og 5

Det foreslås at foretage en præcisering af lovens strafbestemmelse om overtrædelse af påbud, således at det klargøres, at denne også vil omfatte beslutninger efter § 26 a. Desuden foreslås en hjemmel for ministeren til at fastsætte strafbestemmelser i de regler, der fastsættes efter det foreslåede § 19, stk. 6.

Til § 3

Ved udvidelse af bestemmelsen skabes hjemlen til, at kunne udpege områder med forskellige drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder via regionplanen. Der henvises til bemærkningerne under § 1, specielt nr. 4-5 og specielt skal fremhæves, at det ved udpegning af følsomme indvindingsområder skal angives, hvilken type af forurening, de anses for følsomme overfor. Udpegningen af følsomme indvindingsområder i regionplanerne tænkes i første omgang begrænset til nitratfølsomme indvindingsområder. Dette foreslås at skulle ske med de statslige udmeldinger til regionplanrevisionen 2001.

Til § 4

Der henvises til bemærkningerne til § 2 nr. 1.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den ny formulering i de bestemmelser,
der berøres af forslaget.*

§ 1

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 337 af 4. juli 1985, som ændret ved § 2 i lov nr. 355 af 13. maj 1987, § 20 i lov nr. 192 af 29. marts 1989, § 114, stk. 4, i lov nr. 358 af 6. juni 1991, § 2 i lov nr. 388 af 20. maj 1992, § 2 i lov nr. 402 af 14. juni 1995 og lov nr. 430 af 10. juni 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, nr. 1, indsættes efter »udnyttelsen« : »og den dertil knyttede beskyttelse«.

§ 1. Loven har til formål at sikre

- 1) at udnyttelsen og den dertil knyttede beskyttelse af vandforekomster sker efter en samlet planlægning og efter en samlet vurdering af de hensyn, der er nævnt i § 2,
- 2) en samordning af den eksisterende vandforsyning med henblik på en hensigtsmæssig anvendelse af vandforekomsterne,
- 3) en planmæssig udbygning og drift af en tilstrækkelig og kvalitetsmæssigt tilfredsstillende vandforsyning.

2. I § 10 indsættes efter »forurening« : »samt de forureningstrusler, der kan påvirke vandressourcernes kvalitet,«.

3. I § 10 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Som led i kortlægningen identificerer amtsrådet de vandressourcer, som er særligt følsomme over for forurening, f.eks. fordi den naturlige beskyttelse over for en eller flere typer af forurening er særlig dårlig.«.

§ 10. Amtsrådet foretager med bistand fra kommunalbestyrelserne en kortlægning af vandressourcernes beliggenhed, størrelse, kva-

litet og naturlige beskyttelse mod forurening samt de forureningstrusler, der kan påvirke vandressourcernes kvalitet og gennemfører på grundlag heraf undersøgelser og beregninger af de vandmængder, der vil være til rådighed for vandindvinding.

Stk. 2. Som led i kortlægningen identificerer amtsrådet de vandressourcer, som er særligt følsomme over for forurening, f.eks. fordi den naturlige beskyttelse over for en eller flere typer af forurening er særlig dårlig.

4. § 11 affattes således:

»§ 11. På grundlag af kortlægningen og under hensyn til den igangværende og forventede erhvervs- og befolkningsudvikling gennemfører amtsrådet en planlægning af den fremtidige anvendelse og beskyttelse af regionens vandressourcer. Denne vandressourceplanlægning omfatter en udpegning af:

- 1) områder med særlige drikkevandsinteresser,
- 2) områder med drikkevandsinteresser,
- 3) områder med begrænsede drikkevandsinteresser,
- 4) afgrænsning af de dele af områder med særlige drikkevandsinteresser og af indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, som er særligt følsomme over for en eller flere typer af forurening (følsomme indvindingsområder) med angivelse af, hvilken eller hvilke typer forurening, de anses for følsomme over for, og
- 5) afgrænsning af områder, hvor amtsrådet finder, at en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne (indsatsområder), samt
- 6) en prioritering af disse indsatsområder og en

tidsplan for udarbejdelse og iværksættelse af de i § 13 nævnte indsatsplaner.

Stk. 2. Vandressourceplanlægningen skal koordineres med amtets indsats på jordforureningsområdet og med andre relevante aktiviteter, som amtet udfører.

Stk. 3. Områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser, områder med begrænsede drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder, indsatsområder samt prioritering af indsatsområderne udpeges i regionplanen.«

§ 11. På grundlag af kortlægningen og under hensyn til den igangværende og forventede erhvervs- og befolkningsudvikling gennemfører amtsrådet en planlægning af den fremtidige anvendelse og beskyttelse af regionens vandressourcer. Denne vandressourceplanlægning omfatter en udpegning af:

- 1) områder med særlige drikkevandsinteresser,
- 2) områder med drikkevandsinteresser,
- 3) områder med begrænsede drikkevandsinteresser,
- 4) afgrænsning af de dele af områder med særlige drikkevandsinteresser og af indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, som er særligt følsomme over for en eller flere typer af forurening (følsomme indvindingsområder) med angivelse af, hvilken eller hvilke typer forurening, de anses for følsomme over for, og
- 5) afgrænsning af områder, hvor amtsrådet finder, at en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne (indsatsområder), samt
- 6) en prioritering af disse indsatsområder og en tidsplan for udarbejdelse og iværksættelse af de i § 13 nævnte indsatsplaner.

Stk. 2. Vandressourceplanlægningen skal koordineres med amtets indsats på jordforureningsområdet og med andre relevante aktiviteter, som amtet udfører.

Stk. 3. Områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser, områder med begrænsede drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder, indsatsområder samt prioritering af indsatsområderne udpeges i regionplanen.

5. Efter § 11 indsættes:

»§ 12. Til at bistå sig ved udarbejdelsen og realiseringen af vandressourceplanlægningen efter § 11, stk. 1, opretter amtsrådet et koordinationsforum bestående af repræsentanter for amtskommunen, kommunerne i amtet, vandforsyningerne i amtet, andre berørte myndigheder, jordbruket, industri og eventuelle andre relevante parter i amtet.

§ 13. For hvert af de indsatsområder, der er fastlagt i regionplanen, skal amtsrådet vedtage en indsatsplan. Amtsrådet skal følge den prioritering, som er fastlagt i regionplanen.

Stk. 2. Indsatsplanen skal udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer.

Stk. 3. Indsatsplanen skal indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse samt retningslinier og tidsplan for myndighedernes indsats til opnåelse af denne beskyttelse.

§ 13 a. En kommunalbestyrelse eller ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan vedtage en indsatsplan for et område, hvis kommunalbestyrelsen eller ejeren af vandforsyningsanlægget finder, at retningslinierne eller prioriteringen i vandressourceplanlægningen og regionplanen er utilstrækkelige til at sikre kommunens eller vandforsyningsanlæggets interesser, jf. dog § 13 b, stk. 2. Bestemmelserne i § 13, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. En indsatsplan efter stk. 1 må ikke stride mod regionplanlægningen, vandressourceplanlægningen, vandforsyningsplanen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13.

§ 13 b. Den, der udarbejder en indsatsplan efter § 13 eller § 13 a, skal inddrage alle de berørte parter i forbindelse med udarbejdelsen.

Stk. 2. En indsatsplan efter § 13 a kan ikke vedtages endeligt før 12 uger efter, at amtsrådet har modtaget det færdige udkast til planen. Amtsrådet påser, at bestemmelserne i stk. 1, § 13 a, stk. 2, og yderligere retningslinier udstedt af ministeren efter § 15 eller § 16, stk. 1, er overholdt, samt at hensynet til beskyttelsen af vandressourcerne i øvrigt er tilgodeset. Hvis amtsrådet inden udløbet af den i 1. pkt. nævnte frist gør indsigelse mod udkastet, kan indsatsplanen ikke vedtages endeligt, før der er opnået enighed.

Kan enighed ikke opnås mellem amtsrådet og en kommunalbestyrelse, der har udarbejdet udkast til en indsatsplan, afgøres spørgsmålet af ministeren. Kan enighed ikke opnås mellem et amtsråd og en ejer af et alment vandforsyningsanlæg, bortfalder indsatsplanen.

Stk. 3. Når en indsatsplan efter § 13 eller § 13 a er vedtaget, skal de berørte grundejere og andre berørte parter have skriftlig, individuel underretning herom og om indholdet af planen.

§ 13 c. Amtsrådet gennemfører indsatsplaner vedtaget efter § 13 i det omfang, de relevante beslutninger ligger inden for dets beføjelser. Kommunalbestyrelsen lægger ved afgørelse af sager inden for dens beføjelser de retningslinier til grund, der er givet i en indsatsplan vedtaget efter § 13.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen gennemfører indsatsplaner, som den har vedtaget efter § 13 a.

§ 13 d. Amtsrådet kan for at gennemføre en indsatsplan vedtaget efter § 13 eller § 13 a indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til amtet.

Stk. 2. Efter aftale med kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor et alment vandforsyningsanlægs vand forbruges, kan det i en aftale som nævnt i stk. 1 bestemmes, at kommunen helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen.

Stk. 3. Efter høring af ejeren af et alment vandforsyningsanlæg og efter aftale med kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vandforsyningsanlæggets vand forbruges, kan det i en aftale som nævnt i stk. 1 endvidere bestemmes, at vandforsyningsanlægget helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen under forudsætning af, at anlægget har fordel af aftalen.

Stk. 4. En kommunalbestyrelse eller ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan for at gennemføre en indsatsplan vedtaget efter § 13 eller § 13 a indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen. Kommunalbestyrelsen kan under

samme betingelser indgå aftale om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen. Efter høring af ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan det i en aftale indgået af kommunalbestyrelsen bestemmes, at vandforsyningsanlægget helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen under forudsætning af, at anlægget har fordel af aftalen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen eller ejeren af et alment vandforsyningsanlæg skal, inden der indgås aftale efter stk. 4, meddele indholdet af den påtænkte aftale til amtsrådet. Amtsrådet påser, at aftalen ikke strider mod vandressourceplanlægningen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13 eller vil vanskeliggøre gennemførelsen af disse planer. Fremsætter amtsrådet inden en frist af 2 uger indsigelse mod aftalen, kan denne ikke indgås. Kan der ikke opnås enighed mellem amtsrådet og kommunalbestyrelsen, afgøres spørgsmålet af miljø- og energiministeren. Kan der ikke opnås enighed mellem amtsrådet og ejeren af et alment vandforsyningsanlæg, kan aftalen ikke indgås.

Stk. 6. Aftaler efter stk. 1 og 4 kan tinglyses med prioritet forud for alle rettigheder i ejendommen. § 64 i lov om offentlige veje finder anvendelse med hensyn til udbetalingen af det aftalte beløb.

§ 12. Til at bistå sig ved udarbejdelsen og realiseringen af vandressourceplanlægningen efter § 11, stk. 1, opretter amtsrådet et koordinationsforum bestående af repræsentanter for amtskommunen, kommunerne i amtet, vandforsyningerne i amtet, andre berørte myndigheder, jordbruget, industri og eventuelle andre relevante parter i amtet.

§ 13. For hvert af de indsatsområder, der er fastlagt i regionplanen, skal amtsrådet vedtage en indsatsplan. Amtsrådet skal følge den prioritering, som er fastlagt i regionplanen.

Stk. 2. Indsatsplanen skal udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer.

Stk. 3. Indsatsplanen skal indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse samt retningslinier og tidsplan for myndighe-

dernes indsats til opnåelse af denne beskyttelse.

§ 13 a. En kommunalbestyrelse eller ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan vedtage en indsatsplan for et område, hvis kommunalbestyrelsen eller ejeren af vandforsyningsanlægget finder, at retningslinierne eller prioriteringen i vandressourceplanlægningen og regionplanen er utilstrækkelige til at sikre kommunens eller vandforsyningsanlæggets interesser, jf. dog § 13 b, stk. 2. Bestemmelserne i § 13, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. En indsatsplan efter stk. 1 må ikke stride mod regionplanlægningen, vandressourceplanlægningen, vandforsyningsplanen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13.

§ 13 b. Den, der udarbejder en indsatsplan efter § 13 eller § 13 a, skal inddrage alle de berørte parter i forbindelse med udarbejdelsen.

Stk. 2. En indsatsplan efter § 13 a kan ikke vedtages endeligt før 12 uger efter, at amtsrådet har modtaget det færdige udkast til planen. Amtsrådet påser, at bestemmelserne i stk. 1, § 13 a, stk. 2, og yderligere retningslinier udstedt af ministeren efter § 15 eller § 16, stk. 1, er overholdt, samt at hensynet til beskyttelsen af vandressourcerne i øvrigt er tilgodeset. Hvis amtsrådet inden udløbet af den i 1. pkt. nævnte frist gør indsigelse mod udkastet, kan indsatsplanen ikke vedtages endeligt, før der er opnået enighed. Kan enighed ikke opnås mellem amtsrådet og en kommunalbestyrelse, der har udarbejdet udkast til en indsatsplan, afgøres spørgsmålet af ministeren. Kan enighed ikke opnås mellem et amtsråd og en ejer af et alment vandforsyningsanlæg, bortfalder indsatsplanen.

Stk. 3. Når en indsatsplan efter § 13 eller § 13 a er vedtaget, skal de berørte grundejere og andre berørte parter have skriftlig, individuel underretning herom og om indholdet af planen.

§ 13 c. Amtsrådet gennemfører indsatsplaner vedtaget efter § 13 i det omfang, de relevante beslutninger ligger inden for dets beføjelser. Kommunalbestyrelsen lægger ved afgørelse af sager inden for dens beføjelser de retningslinier til grund, der er givet i en indsatsplan vedtaget efter § 13.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen gennemfører indsatsplaner, som den har vedtaget efter § 13 a.

§ 13 d. Amtsrådet kan for at gennemføre en indsatsplan vedtaget efter § 13 eller § 13 a indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til amtet.

Stk. 2. Efter aftale med kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor et alment vandforsyningsanlægs vand forbruges, kan det i en aftale som nævnt i stk. 1 bestemmes, at kommunen helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen.

Stk. 3. Efter høring af ejeren af et alment vandforsyningsanlæg og efter aftale med kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vandforsyningsanlæggets vand forbruges, kan det i en aftale som nævnt i stk. 1 endvidere bestemmes, at vandforsyningsanlægget helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen under forudsætning af, at anlægget har fordel af aftalen.

Stk. 4. En kommunalbestyrelse eller ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan for at gennemføre en indsatsplan vedtaget efter § 13 eller § 13 a indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen. Kommunalbestyrelsen kan under samme betingelser indgå aftale om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen. Efter høring af ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan det i en aftale indgået af kommunalbestyrelsen bestemmes, at vandforsyningsanlægget helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen under forudsætning af, at anlægget har fordel af aftalen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen eller ejeren af et alment vandforsyningsanlæg skal, inden der indgås aftale efter stk. 4, meddele indholdet af den påtænkte aftale til amtsrådet. Amtsrådet påser, at aftalen ikke strider mod vandressourceplanlægningen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13 eller vil vanskeliggøre gennemførel-

sen af disse planer. Fremsætter amtsrådet inden en frist af 2 uger indsigelse mod aftalen, kan denne ikke indgås. Kan der ikke opnås enighed mellem amtsrådet og kommunalbestyrelsen, afgøres spørgsmålet af miljø- og energiministeren. Kan der ikke opnås enighed mellem amtsrådet og ejeren af et alment vandforsyningsanlæg, kan aftalen ikke indgås.

Stk. 6. Aftaler efter stk. 1 og 4 kan tinglyses med prioritet forud for alle rettigheder i ejendommen. § 64 i lov om offentlige veje finder anvendelse med hensyn til udbetalingen af det aftalte beløb.

6. I § 14 a, stk. 1, indsættes efter »§ 16, stk. 2« :
», eller mod en indsatsplan vedtaget efter § 13«.

§ 14 a. En vandforsyningsplan efter § 14 må ikke stride imodregionplanlægningen og forudsætninger fastsat efter § 16, stk. 2, eller mod en indsatsplan vedtaget efter § 13.

7. I § 14 a, stk. 2, indsættes efter »§ 11« : »og indsatsplaner vedtaget efter § 13«.

Stk. 2. Amtsrådet påser, at den kommunale vandforsyningsplan efter § 14 er i overensstemmelse med regionplanlægningen og forudsætninger nævnt i stk. 1, sammenholder planens indhold med vandressourceplanlægningen efter § 11 og indsatsplaner vedtaget efter § 13 og vurderer, om planen i øvrigt tilgodeser hensynet til beskyttelsen af vandområder og grundvandet.

Stk. 3. Fremsætter amtsrådet indsigelse efter stk. 2 inden for en nærmere af miljøministeren fastsat frist, kan kommunalbestyrelsen ikke vedtage planen endeligt, før der er opnået enighed mellem kommunalbestyrelsen og amtsrådet om de nødvendige ændringer af planen. Kan enighed ikke opnås, afgøres spørgsmålet af miljøministeren.

Stk. 4. Almene vandforsyningsanlæg må ikke anlægge vandledninger i strid med vandforsyningsplaner vedtaget efter stk. 2 og 3.

8. I § 15, stk. 1, indsættes efter »vandindvinding« : », beskyttelse af vandressourcerne«.

§ 15. Miljøministeren kan udarbejde landsplaner for vandindvinding, beskyttelse af vandressourcerne og vandforsyning, som skal

lægges til grund ved behandling af sager efter denne lov.

Stk. 2. Ministeren kan bestemme, at kortlægning og planlægning skal foretages af flere amtsråd i fællesskab.

9. § 16, stk. 1, affattes således:

»Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler om kortlægningen efter § 10 og dennes gennemførelse, om indholdet af planlægningen efter §§ 11 og 14 samt om grundlaget for og indholdet af indsatsplaner efter §§ 13 og 13 a.«.

10. § 16, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Miljø- og energiministeren kan fastsætte regler om tidsfrister og procedure i forbindelse med tilvejebringelse af planlægning efter §§ 11, stk. 1, og 14, herunder om inddragelse af det i § 12 nævnte koordinationsforum, samt om revision af planlægningen. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om tidsfrister og procedurer i forbindelse med tilvejebringelse og iværksættelse af indsatsplaner efter §§ 13 og 13 a.«.

§ 16. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler om kortlægningen efter § 10 og dennes gennemførelse, om indholdet af planlægningen efter §§ 11 og 14 samt om grundlaget for og indholdet af indsatsplaner efter §§ 13 og 13 a.

Stk. 2. Miljøministeren kan bestemme og fastsætte regler om, at nærmere angivne forudsætninger skal lægges til grund for planlægningen efter §§ 11 og 14. Sådanne forudsætninger skal lægges til grund ved administrationen af denne lov.

Stk. 3. Miljø- og energiministeren kan fastsætte regler om tidsfrister og procedure i forbindelse med tilvejebringelse af planlægning efter §§ 11, stk. 1, og 14, herunder om inddragelse af det i § 12 nævnte koordinationsforum, samt om revision af planlægningen. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om tidsfrister og procedurer i forbindelse med tilvejebringelse og iværksættelse af indsatsplaner efter §§ 13 og 13 a.

Stk. 4. Opstår der uenighed om fordelingen af udgifter ved amtsrådets eller kommunalbestyrelsens planlægningsvirksomhed, afgøres spørgsmålet af miljøministeren.

11. I § 46, stk. 2, indsættes efter »vandet« : », jf. § 52 a«.

§ 46. Amtsrådet kan, hvis det skønnes nødvendigt, pålægge et kommunalt alment vandforsyningsanlæg leveringspligt til bestemte områder.

Stk. 2. Ved pålæg til en kommune om levering til områder uden for kommunen skal den leverende kommune i økonomisk henseende holdes skadesløs i alle forhold vedrørende leveringspligten, herunder for alle udgifter ved anskaffelse af de anlæg m.v., der er nødvendige for leveringen, og udgifterne i øvrigt ved fremskaffelse og levering af vandet, jf. § 52 a.

Stk. 3. Opstår der i forbindelse med levering af vand fra en kommunes vandforsyning til en anden kommunes vandforsyning uenighed om leveringsprisen, afgøres spørgsmålet af amtsrådet.

12. I § 48, stk. 1, indsættes efter »anvendelse« : », kortlægning, overvågning og beskyttelse«.

13. I § 48, stk. 1, indsættes efter »kan amtsrådet« : »efter forhandling med de berørte kommuner og vandforsyningsanlæg«.

14. I § 48, stk. 1, ændres », ligesom amtsrådet kan« til: »og«.

15. I § 48, stk. 2, indsættes efter »fastsættes« : »i mangel af enighed mellem parterne«.

§ 48. Hvis det skønnes nødvendigt for at sikre en planmæssig udbygning af vandforsyningen og sikre en hensigtsmæssig anvendelse, kortlægning, overvågning og beskyttelse af de eksisterende vandforekomster til drikkevandsforsyning, kan amtsrådet efter forhandling med de berørte kommuner og vandforsyningsanlæg påbyde kommunalt samarbejde om vandforsyningen og påbyde samarbejde mellem kommunale og private almene vandforsyningsanlæg og mellem private almene vandforsyningsanlæg.

Stk. 2. Vilklårene i forbindelse med samarbejdet fastsættes i mangel af enighed mellem parterne af amtsrådet efter forhandling med de berørte parter.

Stk. 3. Såfremt samarbejdet skal omfatte almene vandforsyningsanlæg i flere amtskom-

muner, afgøres sagen af amtsrådene i forening. Opnås der ikke enighed mellem amtsrådene, afgøres sagen af miljøministeren.

16. Efter § 52 indsættes:

»§ 52 a. Ved levering af vand fra et alment vandforsyningsanlæg kan i prisen indregnes nødvendige udgifter til indvinding og distribution af vand, lønninger og andre driftsomkostninger, administration, driftsmæssige afskrivninger, forrentning af fremmedkapital og underskud fra tidligere perioder opstået i forbindelse med etablering og væsentlig udbygning af forsyningsystemerne og henlæggelser til nyinvesteringer. Desuden kan et alment vandforsyningsanlæg afholde udgifter til rådgivning af sine kunder om vandbesparelser, finansiering af vandbesparende foranstaltninger, samt deltagelse i vandværkssamarbejder og lignende. Herudover kan indregnes udgifter til kortlægning, overvågning og beskyttelse af de vandressourcer, som anlægget indvinder fra eller i fremtiden kan forventes at indvinde fra, i det omfang en sådan supplerende overvågning og beskyttelse ud over den offentlige kortlægning, overvågning og beskyttelse er nødvendig eller hensigtsmæssig for vandforsyningsanlægget.

Stk. 2. Stk. 1 omfatter også prisfastsættelse for salg af vand mellem almene vandforsyningsanlæg.

Stk. 3. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler om prisfastsættelsen efter stk. 1, herunder regler om forrentning af indskudskapital.

§ 52 b. Almene vandforsyningsanlæg kan etablere et samarbejde med henblik på samlet varetagelse af og fordeling af udgifterne til kortlægning, overvågning og beskyttelse af vandressourcerne som nævnt i § 52 a og andre aktiviteter, der har til formål at forebygge eller afhjælpe forsyningsproblemer forårsaget af kvaliteten af disse vandressourcer.

Stk. 2. Vilklårene for et samarbejde efter stk. 1 aftales af de deltagende parter, jf. dog stk. 3, § 48, stk. 2, og § 53. Det kan herunder aftales, at samarbejdet skal overtage alle eller visse af de beføjelser, som ejeren af hvert enkelt vandforsyningsanlæg har efter denne lov med undtagelse af opkrævning af bidrag som nævnt i § 53.

Stk. 3. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler for samarbejder efter stk.

Bilag til f. t. l. vedr. vandforsyning m.v.

1, herunder om samarbejdernes form og vilkår.«.

§ 52 a. Ved levering af vand fra et alment vandforsyningsanlæg kan i prisen indregnes nødvendige udgifter til indvinding og distribution af vand, lønninger og andre driftsomkostninger, administration, driftsmæssige afskrivninger, forrentning af fremmedkapital og underskud fra tidligere perioder opstået i forbindelse med etablering og væsentlig udbygning af forsyningssystemerne og henlæggelser til nyinvesteringer. Desuden kan et alment vandforsyningsanlæg afholde udgifter til rådgivning af sine kunder om vandbesparelser, finansiering af vandbesparende foranstaltninger, samt deltagelse i vandværkssamarbejder og lignende. Herudover kan indregnes udgifter til kortlægning, overvågning og beskyttelse af de vandressourcer, som anlægget indvinder fra eller i fremtiden kan forventes at indvinde fra, i det omfang en sådan supplerende overvågning og beskyttelse ud over den offentlige kortlægning, overvågning og beskyttelse er nødvendig eller hensigtsmæssig for vandforsyningsanlægget.

Stk. 2. Stk. 1 omfatter også prisfastsættelse for salg af vand mellem almene vandforsyningsanlæg.

Stk. 3. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler om prisfastsættelsen efter stk. 1, herunder regler om forrentning af indskudskapital.

§ 52 b. Almene vandforsyningsanlæg kan etablere et samarbejde med henblik på samlet varetagelse af og fordeling af udgifterne til kortlægning, overvågning og beskyttelse af vandressourcerne som nævnt i § 52 a og andre aktiviteter, der har til formål at forebygge eller afhjælpe forsyningsproblemer forårsaget af kvaliteten af disse vandressourcer.

Stk. 2. Vilkårene for et samarbejde efter stk. 1 aftales af de deltagende parter, jf. dog stk. 3, § 48, stk. 2, og § 53. Det kan herunder aftales, at samarbejdet skal overtage alle eller visse af de beføjelser, som ejeren af hvert enkelt vandforsyningsanlæg har efter denne lov med undtagelse af opkrævning af bidrag som nævnt i § 53.

Stk. 3. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler for samarbejder efter stk. 1, herunder om samarbejdernes form og vilkår.

17. I § 53 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»Stk. 2. Såfremt et samarbejde etableret efter § 48 eller § 52 b omfatter almene vandforsyningsanlæg i flere kommuner, fastsættes eller godkendes anlægs- og driftsbidrag af kommunalbestyrelserne i forening. Opnås der ikke enighed mellem kommunalbestyrelserne, afgøres sagen af miljø- og energiministeren.«.

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

§ 53. Kommunalbestyrelsen fastsætter anlægs- og driftsbidrag ved levering af vand fra den kommunale vandforsyning. Anlægs- og driftsbidrag til andre almene vandforsyningsanlæg skal godkendes af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vandet forbruges, efter indstilling fra anlæggets ejer. For private almene vandforsyningsanlæg kan kommunalbestyrelsen træffe bestemmelse om forhøjelse af visse former for bidrag, hvis forhøjelsen er en nødvendig følge af, at kommunalbestyrelsen har nægtet at godkende forhøjelsen af andre former for bidrag.

Stk. 2. Såfremt et samarbejde etableret efter § 48 eller § 52 b omfatter almene vandforsyningsanlæg i flere kommuner, fastsættes eller godkendes anlægs- og driftsbidrag af kommunalbestyrelserne i forening. Opnås der ikke enighed mellem kommunalbestyrelserne, afgøres sagen af ministeren.

Stk. 3. Når en ny forsyningsledning til kommunal vandforsyning etableres, kan der pålægges grundejere, til hvis ejendomme der kan leveres vand til almindelig brug, bidrag til ledningsanlægget og til eventuel stikledning og stophane. For andre almene vandforsyningsanlæg kan kommunalbestyrelsen godkende, at der pålægges sådanne bidrag.

Stk. 4. Miljøministeren fastsætter nærmere regler om adgangen til at pålægge bidrag efter stk. 2, herunder om at grundejerne under nærmere betingelser kan opnå midlertidig fritagelse for betaling af bidrag.

Stk. 5. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om indberetning vedrørende vandpriser.

18. Efter § 59 indsættes:

»§ 59 a. Ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan for at overvåge kvaliteten af de vandressourcer, der indvindes fra, etablere overvågningsboringer i indvindingsoplandet. Den myn-

dighed, som kan meddele tilladelse til vandindvindingen, kan som et vilkår i indvindingstilladelsen fastlægge antallet og placeringen af overvågningsboringerne. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om etablering af overvågningsboringer for almene vandforsyningsanlæg med eksisterende indvindingstilladelser.«.

»§ 59 a. Ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan for at overvåge kvaliteten af de vandressourcer, der indvindes fra, etablere overvågningsboringer i indvindingsoplandet. Den myndighed, som kan meddele tilladelse til vandindvindingen, kan som et vilkår i indvindingstilladelsen fastlægge antallet og placeringen af overvågningsboringerne. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om etablering af overvågningsboringer for almene vandforsyningsanlæg med eksisterende indvindingstilladelser.«.

19. I § 60, stk. 1, indsættes efter »vandforsyningssystemer«: », herunder de i § 59 a nævnte overvågningsboringer«.

§ 60. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med kvaliteten af vandet i vandforsyningssystemer, herunder de i § 59a nævnte overvågningsboringer.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om tilsynet, herunder om regelmæssige laboratorieundersøgelser.

Stk. 3. Udgifterne ved den regelmæssige kontrol af vandet i et vandforsyningssystem afholdes af ejeren af vandforsyningsanlægget. I tilfælde, hvor det må antages, at en virksomhed, der ligger inden for vandforsyningsanlæggets opland, medfører en særlig fare for forurening af vandet, kan kommunalbestyrelsen dog pålægge virksomheden at afholde udgifterne ved et udvidet tilsyn.

20. Efter § 69 indsættes:

»§ 69 a. Miljø- og energiministeren kan fastsætte regler om, at ejeren af et vandforsyningsanlæg skal give meddelelse, hvis en indvinding boring tages ud af drift, herunder hvis boringen lukkes, samt om årsagen hertil.«.

§ 69 a. Ministeren kan fastsætte regler om, at ejeren af et vandforsyningsanlæg skal give meddelelse, hvis en indvindingsboring tages ud af drift, herunder hvis boringen lukkes, samt om årsagen hertil.

21. I § 76 indsættes som nr. 1 som nyt nummer:

»1) Kommunalbestyrelsernes og amtsrådenes afgørelser efter kapitel 3.«.

Nr. 1-3 bliver herefter nr. 2-4.

§ 76. Følgende afgørelser kan dog ikke indbringes for højere administrativ myndighed:

- 1) Kommunalbestyrelsernes og amtsrådenes afgørelser efter kapitel 3
- 2) Fastsættelse af leveringsvilkår efter § 29 og § 45, stk. 2.
- 3) Afgørelser om sløjfning af vandforsyningsanlæg efter § 36.
- 4) Kommunalbestyrelsernes og amtsrådenes afgørelser efter kapitel 9, bortset fra kommunalbestyrelsernes afgørelser efter § 55, stk. 2 og 4.

22. Efter § 89 indsættes:

»§ 89 a. Miljø- og energiministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet styrelse eller tilsvarende institution til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne indbringes for ministeren.«.

§ 89 a. Miljøministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet styrelse eller tilsvarende institution til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne indbringes for ministeren .

§ 2

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovekændtgørelse nr. 625 af 15. juli 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 19 indsættes som *stk. 6 og 7*:

»*Stk. 6.* Ministeren kan for områder, der i regionplanen er udpeget som indsatsområder med hensyn til nitrat, fastsætte regler om godkendelsesordninger for etablering eller udvidelser af husdyrhold, som kan medføre en forøgelse af risikoen for forurening af grundvand eller overfladevand.

Stk. 7. Ministeren kan fastsætte regler til begrænsning af eller forbud mod tilførsel af husdyrgødning og affaldsprodukter til jordbrugsformål til områder, der i regionplanen er udpeget som indsatsområder med hensyn til nitrat.«

§ 19. Stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, må ikke uden tilladelse

- 1) nedgraves i jorden,
- 2) udledes eller oplægges på jorden eller
- 3) afledes til undergrunden.

Stk. 2. Beholdere med de stoffer, produkter og materialer, der er nævnt i stk. 1, må heller ikke uden tilladelse være nedgravet i jorden.

Stk. 3. Tætte beholdere, der alene anvendes til ajle, gylle, ensilagesaft, mælkerumsvand og møddingvand, må dog være nedgravet uden tilladelse efter stk. 2.

Stk. 4. Tilladelse efter stk. 1 og 2 gives af amtsrådet, medmindre ministeren fastsætter andre regler.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte regler for at sikre, at jord og grundvand ikke forurenes eller udsættes for fare for forurening med de stoffer, produkter og materialer, der er nævnt i stk. 1. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår tilladelser efter stk. 1 og 2 kan meddeles, og regler om, at tilladelse efter stk. 1 og 2 i visse tilfælde er uforuden, samt regler om, at visse afgørelser efter stk. 1 og 2 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om kontrol og om indretning og tømning af beholdere og ledningsanlæg med de nævnte stoffer, materialer og produkter, samt regler om gebyrer. Ministeren kan fastsætte regler om de i stk. 3 nævnte beholdere.

Stk. 6. Ministeren kan for områder, der i regionplanen er udpeget som indsatsområder med hensyn til nitrat, fastsætte regler om godkendelsesordninger for etablering eller udvi-

delser af husdyrhold, som kan medføre en forøgelse af risikoen for forurening af grundvand eller overfladevand.

Stk. 7. Ministeren kan fastsætte regler til begrænsning af eller forbud mod tilførsel af husdyrgødning og affaldsprodukter til jordbrugsformål til områder, der i regionplanen er udpeget som indsatsområder med hensyn til nitrat.

2. Efter § 26 indsættes i *kapitel 3*:

»§ 26 a. Når der er vedtaget en indsatsplan for et område efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13 a, kan amtsrådet, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår, endeligt eller midlertidigt mod fuldstændig erstatning pålægge ejeren af en ejendom i området de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider. Pålæg efter 1. pkt. kan tillige meddeles af kommunalbestyrelsen, hvis der er vedtaget en indsatsplan for området efter vandforsyningslovens § 13 a.

Stk. 2. Miljø- og energiministeren fastsætter nærmere regler for, i hvilke tilfælde og på hvilket dokumentationsgrundlag der kan meddeles pålæg efter stk. 1.

Stk. 3. Reglerne i § 45 og §§ 47-49 i lov om offentlige veje finder tilsvarende anvendelse i forbindelse med gennemførelse af pålæg efter stk. 1, idet det dog er amtsrådet eller kommunalbestyrelsen, der udfører de opgaver, som er tillagt vejbestyrelsen i henhold til lov om offentlige veje.

Stk. 4. Ved amtsrådets eller kommunalbestyrelsens pålæg af rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger efter stk. 1, skal de meddelte pålæg respekteres af indehaveren af enhver rettighed over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 5. Amtsrådet eller kommunalbestyrelsen kan for ejerens regning lade et pålæg tinglyse på ejendommen. Hvis pålægget bortfalder skal amtsrådet eller kommunalbestyrelsen lade pålægget aflyse fra tingbogen.«

»§ 26 a. Når der er vedtaget en indsatsplan for et område efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13 a, kan amtsrådet, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår, endeligt eller midlertidigt mod fuldstændig erstatning pålægge ejeren af en ejendom i områ-

det de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider. Pålæg efter 1. pkt. kan tillige meddeles af kommunalbestyrelsen, hvis der er vedtaget en indsatsplan for området efter vandforsyningslovens § 13 a.

Stk. 2. Miljø- og energiministeren fastsætter nærmere regler for, i hvilke tilfælde og på hvilket dokumentationsgrundlag der kan meddeles pålæg efter stk. 1.

Stk. 3. Reglerne i § 45 og §§ 47-49 i lov om offentlige veje finder tilsvarende anvendelse i forbindelse med gennemførelse af pålæg efter stk. 1, idet det dog er amtsrådet eller kommunalbestyrelsen, der udfører de opgaver, som er tillagt vejbestyrelsen i henhold til lov om offentlige veje.

Stk. 4. Ved amtsrådets eller kommunalbestyrelsens pålæg af rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger efter stk. 1, skal de meddelte pålæg respekteres af indehaveren af enhver rettighed over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 5. Amtsrådet eller kommunalbestyrelsen kan for ejerens regning lade et pålæg tinglyse på ejendommen. Hvis pålægget bortfalder skal amtsrådet eller kommunalbestyrelsen lade pålægget aflyse fra tingbogen.«

3. Efter § 64 indsættes i kapitel 8:

»§ 64a. Erstatning efter § 26 a betales af den myndighed, der har truffet beslutningen eller, hvis kommunalbestyrelsen har givet samtykke hertil, helt eller delvist af det eller de vandforsyningsanlæg, der har fordel af beslutningen. Såfremt der opstår tvist om fordelingen af erstatningsbetalingen, afgøres spørgsmålet af taksationsmyndighederne ligesom spørgsmålet om erstatningens størrelse, jf. § 61.«

§ 64 a. Erstatning efter § 26 a betales af den myndighed, der har truffet beslutningen eller, hvis kommunalbestyrelsen har givet samtykke hertil, helt eller delvist af det eller de vandforsyningsanlæg, der har fordel af beslutningen. Såfremt der opstår tvist om fordelingen af erstatningsbetalingen, afgøres spørgsmålet af taksationsmyndighederne ligesom spørgsmålet om erstatningens størrelse, jf. § 61.

4. I § 110, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »ulovligt forhold«: »og beslutninger efter § 26a«.

5. I § 110, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »§ 19, stk. 5«: »-7«.

§ 110. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 19, stk. 1 eller stk. 2, § 20, § 20 a, stk. 1, § 22, § 23, § 27, stk. 1 eller 2, § 28, stk. 4, § 43, § 45, stk. 4, og § 50, stk. 1, og § 72 a,
- 2) undlader at efterkomme forbud eller påbud efter loven, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold og beslutninger efter § 26a,
- 3) undlader at efterkomme krav fastsat i medfør af § 9 a og § 10, stk. 4,
- 4) tilsidesætter vilkår knyttet til en tilladelse, dispensation eller en godkendelse efter loven,
- 5) anlægger, påbegynder eller driver virksomhed uden godkendelse efter § 33 eller anmeldelse efter § 36,
- 6) undlader at meddele oplysninger eller at afgive prøver efter § 72 eller at give underretning som nævnt i §§ 21, 71 og 72 a,
- 7) undlader at indgive anmeldelse, der er foreskrevet i regler udfærdiget efter § 7, stk. 1, herunder tilsidesætter vilkår i forbindelse med en sådan anmeldelse, eller undlader at indgive ansøgning, jf. § 39,
- 8) modvirker myndighedernes adgang til ejendomme, lokaliteter eller transportmidler i strid med § 87,
- 9) forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som foretages i forbindelse med arbejder og undersøgelser efter loven,
- 10) overtræder bestemmelser fastsat i De Europæiske Fællesskabers forordninger vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov, jf. § 2, eller
- 11) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller undlader at afgive oplysninger efter § 55 b,
- 12) den, der undlader at efterkomme godkendelsesmyndighedens eller klageinstansens afgørelse om at etablere sikkerhedsstillelse efter § 39 a.

Stk. 2. Straffen kan stige til hæfte eller fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

- 1) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor eller
- 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Stk. 3. I regler og forskrifter, der udstedes i medfør af §§ 7-10, §§ 12-16, § 17, stk. 3, § 18, § 19, stk. 5 -7, § 20 b, stk. 2, § 27, stk. 3, § 35, § 35 a, § 44, § 45, stk. 2 og 3, § 47, stk. 3, § 48, § 51, § 53, § 55 a, § 72 a, stk. 3, § 89, stk. 2, og § 89 a, kan der fastsættes straf af bøde. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til hæfte eller fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i stk. 2.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. Kapitel.

Stk. 5. Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare

derfor. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.

Stk. 6. Ved overtrædelse af § 10, stk. 4, jf. § 110, stk. 1, nr. 3, skal der ved udmåling af bøder, herunder tillægsbøder, tages hensyn til størrelsen af den bod, der måtte være fastlagt på det pågældende område i medfør af § 10, stk. 2.

Stk. 7. Forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelser m.v. som omhandlet i stk. 1, nr. 1, 2, 3, 4 og 5, samt for overtrædelser af regler udstedt i henhold til § 19, stk. 5.

§ 3

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 563 af 30. juni 1997, foretages følgende ændring:

1. I § 6, stk. 3, nr. 11, indsættes efter »vandressourcerne«: », herunder udpegning af områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser og områder med begrænsede drikkevandsinteresser, følsomme ind-

vindingsområder, indsatsområder, samt en prioritering af indsatsområderne«.

§ 6. For hver amtskommune skal der foreligge en regionplan. I Københavns og Frederiksberg Kommuner er kommuneplanen tillige regionplan. En regionplan skal omfatte en periode på 12 år.

Stk. 2. Regionplanlægningen må ikke stride mod regler eller beslutninger efter § 3.

Stk. 3. Regionplanen skal på grundlag af en samlet vurdering af udviklingen i amtskommunen indeholde retningslinier for:

- 1) arealudlæg til byzoner og sommerhusområder,
- 2) beliggenheden af større offentlige institutioner samt større trafik anlæg og andre større tekniske anlæg,
- 3) beliggenheden af virksomhed m.v., hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige beliggenhedskrav,
- 4) beliggenheden og udformningen af større enkeltanlæg, der må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad,
- 5) Den samlede detailhandelsstruktur, jf. § 6 b,
- 6) varetagelsen af de jordbrugsmæssige interesser, herunder udpegningen og sikringen af de særlig værdifulde landbrugsområder,
- 7) beliggenheden af skovrejsningsområder og områder, hvor skovtilplantning er uønsket,
- 8) varetagelsen af bevaringsværdier og naturbeskyttelsesinteresser i det åbne land, herunder udpegningen og sikringen af naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser,
- 9) beliggenheden af arealer til fritidsformål,
- 10) anvendelsen af arealer til udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden,
- 11) anvendelsen og beskyttelsen af vandressourcerne, herunder udpegning af områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser og områder med begrænsede drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder, indsatsområder, samt en prioritering af indsatsområderne
- 12) kvaliteten og anvendelsen af vandløb, søer og kystvande og

13) realiseringen af regler eller beslutninger efter lovens § 3.

Stk. 4. I Københavns og Frederiksberg Kommuner og i Københavns, Frederiksborg og Roskilde Amtskommuner skal regionplanlægningen udføres på grundlag af en vurdering af udviklingen i området som helhed, og der skal yderligere fastsættes retningslinier for:

- 1) fordelingen af den fremtidige byggeaktivitet i byzone og rækkefølgen herfor og
- 2) vandforsyningen og spildevandsafledningen.

Stk. 5. Regionplanen kan omhandle andre forhold end nævnt i stk. 3 og 4.

Stk. 6. I de i stk. 4 nævnte områder skal de regionale retningslinier fastsættes med særlig hensyntagen til den kollektive trafikplan for det samlede område.

Stk. 7. Regionplanen skal ledsages af en redegørelse for planens forudsætninger, herunder den forudsatte rækkefølge for planens gennemførelse, samt den hidtil udførte planlægning og administration.

Stk. 8. Redegørelsen for den del af regionplanen, der indeholder retningslinier for de i stk. 3, nr. 4, nævnte anlæg, skal indeholde en vurdering af de miljømæssige konsekvenser.

Stk. 9. Redegørelsen for den del af regionplanen, der indeholder retningslinjer for detailhandelsstrukturen, skal indeholde

- 1) en vurdering af omfanget af det eksisterende bruttoetageareal til butikksformål for de enkelte byer og bydele fordelt på hovedbutikstyper og dissers omsætning,
- 2) en vurdering af behovet for nybyggeri eller omdannelse af eksisterende bebyggelse til butikksformål,
- 3) en angivelse af målene for detailhandelsstrukturen, herunder hvilket opland der forudsættes betjent af de butikker, der kan placeres inden for de afgrænsede arealer,
- 4) oplysning om, hvordan forslaget fremmer et varieret butiksudbud i de mindre og mellemstore byer,
- 5) oplysning om, hvordan forslaget fremmer et varieret butiksudbud i den centrale del af de enkelte byer eller bydele, herunder forudsætningerne for afgrænsningen af den centrale del af de enkelte byer eller bydele og for eventuelle fravigelser fra bestemmelsen i § 5 d, stk. 1,
- 6) en angivelse af tilgængeligheden for de forskellige trafikarter til de udlagte arealer til butikksformål og
- 7) oplysning om de særlige planlægningsmæssige begrundelser for fastsættelse af eventuelle butiksstørrelser på mere end 3.000 m² bruttoetageareal for dagligvarebutikker eller 1.000 m² bruttoetageareal for udvalgsvarebutikker.

Skriftlig fremsættelse (16. april 1998)

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om vandløb og lov om planlægning. (Justering af harmonikravene og genopretning af vådområder i overensstemmelse med aftalen om vandmiljøplan II).

(Lovforslag nr. L 55).

Forslag til lov om ændring af lov om vandforsyning m.v., lov om miljøbeskyttelse og lov om planlægning. (Beskyttelse af drikkevandsressourcer og vandforsyning).

(Lovforslag nr. L 56).

De to lovforslag er en opfølgning på regeringens aftale med SF, V, K og CD om Vandmiljøplan II. Lovforslagene skal ses i sammenhæng med forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, som fremsættes af fødevareministeren, og forslag til lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., som fremsættes af skatteministeren, som alle er et led i opfølgningen på opfyldelse af aftalen om Vandmiljøplan II.

Formålet med disse lovforslag er at sikre, at der gennemføres de tiltag, der er nødvendige for at virkeliggøre en reduktion af markbidraget med 100.000 tons kvælstof, som er et afgørende led i Danmarks implementering af EU's nitratdirektiv.

Aftalen om Vandmiljøplan II indeholder en bred vifte af forskellige initiativer bl.a. øgede bevillinger til genopretning af vådområder, skovrejsning, økologisk landbrug og til anden

miljøvenlig landbrugsdrift. Derudover omfatter planen initiativer til en generel reduktion af gødningstilførslen, bedre udnyttelse af næringsstoffsressourcerne gennem krav om bedre udnyttelse af kvælstof i husdyrgødningen, skærpede harmonikrav og indførelse af et krav om 6% græs-efterafgrøder.

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om vandløb og lov om planlægning, som fremsættes af miljø- og energiministeren, sikrer lovgrundlaget for justering af harmonikravene og genopretning af vådområder med henblik på at forbedre vandmiljøet. Ændringen af miljøbeskyttelsesloven indebærer således en præcisering af miljø- og energiministerens adgang til at regulere landbrugets tilførsel af næringsstoffer til vandmiljøet. Ændringen vil føre til justering af harmonikravene som aftalt i Vandmiljøplan II. Samtidig medvirker lovforslaget til at sikre Danmarks overholdelse af nitratdirektivets krav om foranstaltninger til begrænsning af de mængder kvælstof, der må tilføres jorden i form af husdyrgødning.

Det andet lovforslag, som indeholder ændringer af lov om vandforsyning m.v., lov om miljøbeskyttelse og lov om planlægning, skal tilvejebringe det fornødne hjemmelsmæssige grundlag for at realisere de dele af Vandmiljøplan II, som vedrører regionale foranstaltninger, der ligeledes er et væsentligt led i implementeringen af nitratdirektivet.

Idet der i øvrigt henvises til lovforslagene med bemærkninger, anbefales det til Folketingets velvillige behandling.